

ملقطا اللغات

نام

فارسی - عربی هم ترکی لغاتی

اثر

خبیره بنت ملا عبد القوی الناصریه

کندی مهرم بولماغان نسخہنی صائقان کشی مسئول بولور

بو کتاب باصمه اولادی قزاقده مطبعہ کریمیدہ

۱۹۰۲ نجی سنہدہ

صحیفہ

t.me/schifeleribiz
u.u8686@gmail.com

КАЗАНЬ.

Типографія Торговаго Дома Братъевъ Каримовыхъ.

1902

ملتقطا اللغات

t.me/schifleribiz
u.8686@gmail.com

نام

فارسی - عربی هم ترکی لغاتی

اثر

خبیره بنت ملا عبد القوی الناصریه

کندی مهرم بولماغان نسخهنی صائقان کشی مسئول بولور

بو کتاب باصمه اولندی قزانده مطبعه کریمیهده

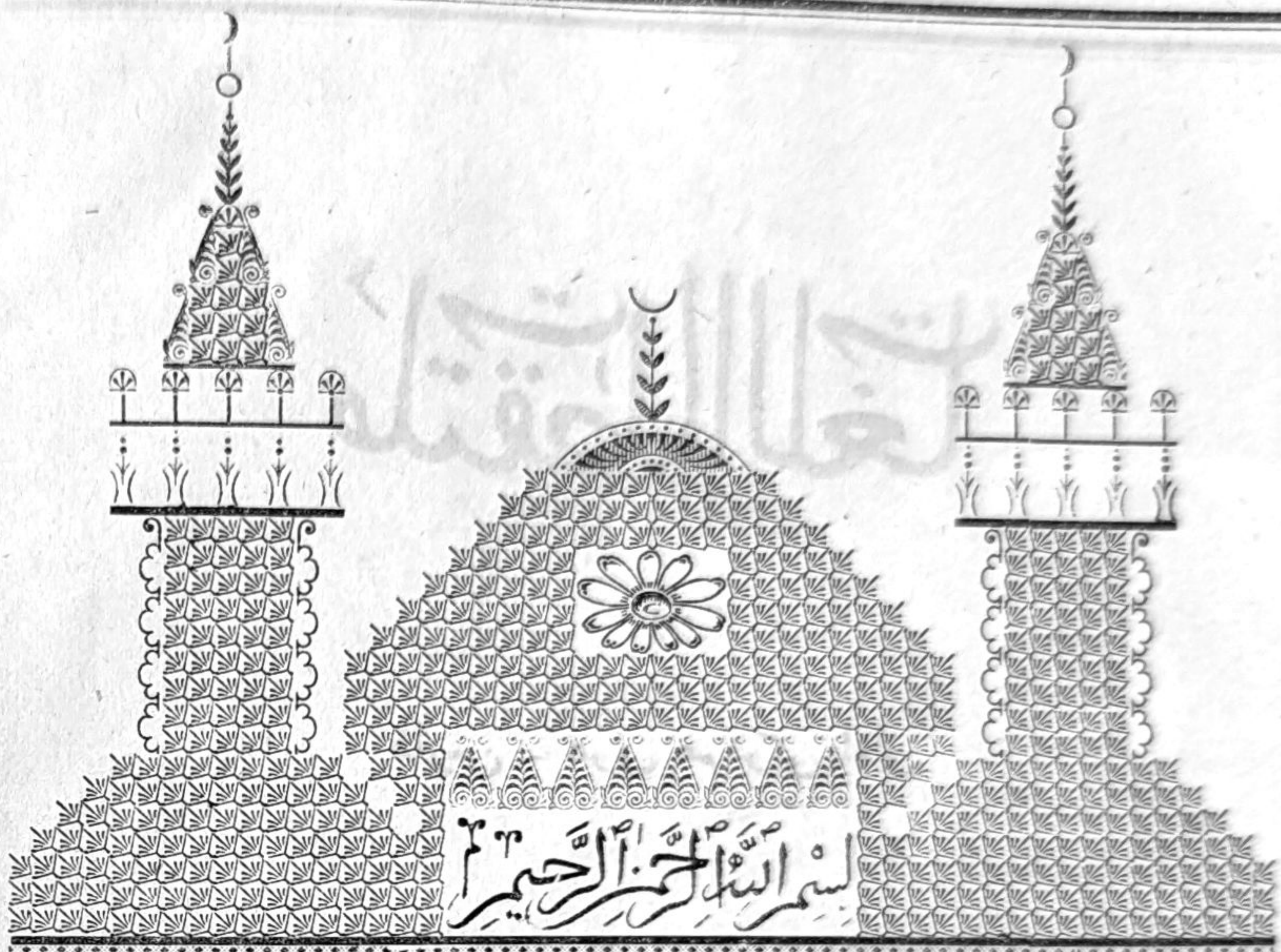
۱۹۰۲ نجی سنهده

بو کتاب ننگ باصماقینه پیتر بورخ سینزوری طرفندن رغصت

ویرلشدیر ۵ نجی آپریلده ۱۹۰۲ نجی سنهده

Дозволено Цензурою С.- Петербургъ 5 Апрелья 1902 года.

Типо- литографія Торговаго Дома Бр. Каримовыхъ въ Казани

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد وآله وصحبه اجمعين
وبعد كمنه وضعيفه خبيره بنت ملا عبد القوي بن ملا عبد النصير الشرداني
ايتهدر بزرگورگانمز زمانده رجال ونساءدان کوب آدم لر ترکی لساننده
ترکیب وتالیفی ایدلمش کتابلارنی اوقغانده اول کتابلارده ترکی لغتینه
بیك کوب عربی وفارسی لغتاری مخلوط اولدیغی اوچون معانی مقصودهنی
فهمده کوب آغریق لار کوروب شول لغتلرنی بلورگا محتاج بولالار بس
بزنک هر قابومزغه شول ترکی یازلمش کتابلارنی اوقوب وقاراب دین
ومعاملاتمزغه دائر معانی مقصوده لرینی آکلاب فائده وعلم حاصل ایتمک
اوچون گرچه مستعملرک بولغان عربی وفارسی لغت لرینی بولسه ده بلمک
لازم بولادر ایدمی بزرحقیره فی الجملة بولسه ده اخوان و اخوات مسلمین لرمزه
فائده اولسه ایکان دیوب دعاء خیر لرینی امید ایدوب نظر قاصر مز ایرشکان
قدری بعون الله الملك المعین بعض عربی وفارسی لغتلرنی خیر الناس
من ینفع الناس تحتنه داخله اولمامز میکان دیو امیدنده اولوب اوزمزنک
ترکی لسانینه ترجمه ایلادوک و بو رساله مزه ملتقطات اللغات دیو اسم
و بر ب نشرینه هم جرأت ایلادک

فصل الالف

آب	الماء	صو
آب چاه	ماء البئر	قبو صوی
آب ماه	سنبله	آغوست
آب برف	ماء الثلج	قار صوی
آب کرم	الماء الحار	اسسی صو
آب بدبو	الماء الممتن	ایسلی صو
آب روان	الماء الجاري	آقغوجی صو
آب جوشان	الماء المحمى	قاینار صو
آب ناب	الماء الصافي	صافی صو
آب سرد	الماء البارد	صالقن صو
آب سوران	الحباب	یغمور یا وغانده پید ابولغان صوتاچسی
آب رستنه‌ها	ماء النباتات	اولنلر صوی
آب بسته	الماء المنجمد	طوگغان صو
آبدان	الغدير	کول
آب کبود	البحر الابيض	آق دریا
آبدست	الوضوء	طهارت
آب سیاه	الماء الاسود	قارا صو
آبله	علة الجدرى	چچک آورو

1490

350

7770

برو	الْحَاجِبُ	قاش
آتش	النَّارُ	اوت
آتش بزرگ	الْحَرِيقُ الْعَظِيمُ	الوغ یانغین
آتش پرستمن	عِبَادَةُ النَّارِ	اوطقه تابونمق
آتش برك	الزَّئِدُ	چقماق تاشی
آتش گاو	الْمُسْعَارُ	کیساو
آچار	الْوَعَرُ	چقورلی قاطی بیر
ادبخانه	الْمُسْتَرَا ح (الْمَشَا)	طهارت خانه
ادرفن	قَوْبًا	تیمراو دیگان آورو
ادیبانه	الْأَدِيبُ	ادبلو کشی
آذرشب	سَمَنْدَرُ	اوطقه یانمی تورغان قوش
ارزیر	الرِّصَاصُ الْأَبْيَضُ	آق قورغاشین
آرد	الطَّحْنُ (الدَّقِيقُ)	اون
آردناک	طَحْنٌ	اونغه بویالغان فرسه
ارد بهشت	الثَّوْرُ	آپرل
ازه	الْمُنْشَارُ	بچقی
آرام گاه کشتی	الْمَرْسَا (مَقَرُّ السَّفِينَةِ)	کیمه تورا تورغان اوردون
آرت با آرنج	الْمِرْفَقُ	ترساك

آرداد	السَّعْلَاءُ	شورالی یا که من نك سحر چیلاری
ارمغان	الْهَدِيَّةُ	بولاک
ارج	الْغُرُوفُ	اوزون موینلی آف قوش
ارجین	السَّلَامُ	باصفج
آره کشی	النَّشَارُ	پچقی برلن کیسوچی
آرام دل	أَمْنِيَّةُ الْبَالِ	کوکل طنچلغی
از سوی	عَنِ الْجَانِبِ	بر طرفدان بر یاقدان
از بالا	مِنَ الْقَوْفِ	یو غارودان
از بهر آن	لَآنَ	آنک او چون
از بر	الْمُخَافَظَةُ	کوکل ده توتیق
آزدق	الزَّعْرُورُ	تاغ یمشی (قرلجق دیوار)
آزدن	الصَّبْغُ	بویاماق
از زبان جستن	زَيْغُ اللِّسَانِ	خطا سویلمک
از شیر خوری	الْفِطَامُ	بالانی ایچا کدن آبورماق
باز داشتن		
از کات	فَاسِدُ الْقُلُوبِ	کوکلی بوزوق کشی (یاوز دیوار)
آزرم	الْأَكْرَامُ	حرمت قیلماق

از ريك اندیشه چکیدن	تَدْقِيقُ الْفِكْرِ مِنَ الْقَلْبِ	کوئل دن چنلاب فکر نی نچکه قیلماق
از دیکه پنهان شدن	الْإِنكِتَامُ مِنَ الْعَيْنِ	کوز دن یاشرن بولمق
از اربا	السَّرْوَلَةُ	اشطان (عورت اورتکان نرسه گه ایتلار)
از کشتی بیرون شدن	الْخُرُوجُ مِنَ السَّفِينَةِ	کیمه دن طش بولمق یعنی چقمق
ازخ	التَّوَلُّوْلُ	سیال (سویین)
ازه	النُّورَةُ	نوره تاشی (برتورلی تک کتره تورغان تاش)
ازهان	الْكَسْلُ	بالقاو
ازیر	الْعَاقِلُ	عقللی وزیراک آدم
آس	الطَّحَانَةُ (الطَّحُونَةُ)	آت تگرمنی بایسه صوتگرمنی
اسب تازی	الْفَرَسُ الْعَرَبِي	عرب آطی
استر	الْبَغْلُ	آط برلن ایشاکدن توغان قاچر دیگان حیوان
اسب نبردگاه	فَرَسُ الْجِهَادِ	صوغش آطی
اسپر	الْجَنَّةُ	صوغش دان صاقلانا تورغان قالقان
اسب رام	الْفَرَسُ الْمُنْقَادُ	بوی صونوچی بواش آط
اسب مایه دار	الْفَرَسُ الْجَمَّاحُ	باش تارتقوچی یاوز آط

يَبْرُوحُ الصَّنَمِ

استرنك

باشینی توبان آياقلارونی بوغاری کوتا
رب تورغان آدم صورتند اکی بر اولر

الْمَحْكَمِ

استوار

محکم و توغری

النَّوَاةِ

استه

بیش اچنداکی توش

ارِوَاءُ الْفَرَسِ

اسبرا آب دادن

آطقه صو اچرمك

الرَّصَاصُ الْأَسْوَدُ

اسرب

قارا قور غاشین

الْحِصَانُ

اسب نر

اركك آط

الْحِجَاجِ

استخوان ابرو

قاش آستنداغی سویاك

رَبَطُ الْفَرَسِ إِلَى الْعَجَلَى

اسپرا بکر دونه
بستن

آطنی آرباغه جیكمك

كُمُ الْقَمِيصِ

استین پراهن

كولمك جیگی

الْعَظْمِ

استخوان

(سیاك) سویاك

الْفَرَسِ

اسب

آط

الدُّبُرِ

استاه

آرت

الْقَائِمِ

استاده

آباق اوزره باصوب تورغوچی

السَّقْفِ

آسمانه

توبه

الْأَبْلِ

اشتر

دوه

الْمَطْبَخِ

آشخانه

آش پشره تورغان ایو

اشیافهء مور	الْجُرْثُومَةُ	قرمسه اویاسی
اشنان سبز	الْأُشْنَانُ الْأَخْضَرُ	یاشل قر صابونی
اشتلم کردن	الْجَدَالُ	نچرشماق
آشفته شدن	الْمَوَدَّةُ	دوست بولمق
آشتی	الْمُصَالَحَةُ	دوست بولشماق
آشتی بخشایی	إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ	ایکی کشی آراسنده بولغان دوشما نلقنی بتر ب کیلاشتر مک
آغوش	الْحَضَنُ	نچاق
افکانه کردن	إِسْقَاطُ الْجَنِينِ	قورصاقد اغی بالانی تشرمک
افسر	الْأَكْلِيلُ	تاج
آفتاب	الشَّمْسُ	(قیاش) قویاش
آفتابه	الْأَبْرِيقُ (الْقُمَّمَةُ)	قمغان
آفتاب پرست	عِبَادَةُ الشَّمْسِ	قیاشقه تابونمق (قیاشقه قاراغان بر اولن گه هم ایتر لر)
افتیمون	سَبْعُ الشَّعْرَا	بر اولن چچکیدر قرولق واسسلك آور وینه فائده لیدر
افشره	الْعَصَارَةُ	صغب چغار لغان نرسه
افتیدن	التَّعَجُّبُ	عجب انمک

یوغاری کوتارمک	الرَّفْعُ	افراختن
اوط یا قفق	الْأَلْهَابُ	افروختن
باشدان اوتکان هالدر	الْأَمْوَالُ الْمَاضِيَّةُ	افسانه
یرطقچ میوان	السَّبْعُ	آفوش
معلوم آلماس	الشَّمُورُ	آلاس
کومر	الْفَحْمُ	آلاس
اوجاق	الْكَانُونُ	آلاه
بویالماق	التَّلَطُّخُ	آلایش
حالی اوزکاروچی کشی	مُتَغَيِّرُ الْحَالِ	آلفته
اوریک یمشی	الْأَجَاصَةُ	آلو
آلداماق	الْحَدَّاعَةُ	آل
اولکسه آشی تورغان الوغ قش	الْعِقَابُ	آله
طوشانجل دیبرلر		
اوگر تمک	التَّعْلِيمُ	آموختن
اوتکان کون	الْأَمْسُ	امروز
اوطلی کومر	الْجَمْرَةُ	انکشت تفته
کومر	الْفَحْمُ	انکشت

بارماق	الْأَصْبَعُ	انگشت
يوزك	الْخَاتَمُ	انگشتر
ایمان بارماق	السُّبَابَةُ	انگشت شك
قایغرماق - اوکنمک	التَّاءُ سَفَى	انگشت کزیدن
یوق قیلماق - اوکنمک	الْأَعْدَامُ	انگشت کشیدن
مشهور (آطاقلی) بولماق	الشُّهُورَةُ	انگشت نما
قالا و احاطه قیلغان کر پیچ کبی نرسه	الْقَلْعَةُ	انباخون
باش بارماق	الْأَبْهَامُ	انگشت سترک
شهادت بارماق (ایمان بارماق)	السُّبَابَةُ	انگشت دشنام
اورته بارماق	الْأَصْبَعُ الْوَسْطَى	انگشت میانه
آطسز بارماق	الْبَنْصَرُ	انگشت بی نام
پیرچتکه	الْقَفَّازُ	انگشت پوش
انجیر باقچه سی	جَنَّةُ التِّينِ	انجیرستان
صاغش قیلماق و او یلاماق	الْغَصَّةُ (الْفَكْرُ)	اندیشه
بر نوع آغاچ یافراغی	الْأَنْجِدَانُ	انگدان
طوب آتمق	رَمَى الْمِدْفَعِ	انداختن توب
هند خرما سی	الْتَمَرُ الْهِنْدِي	انبله

آز سوز	الْكَلامُ الْقَلِيلُ	اندك سخن
اشنك صوگند ان حاصل بولغان فائده سی	النَّيْجَةُ	انجام كار
كېچنك صوگى	آخِرُ اللَّيْلِ	انجام شب
اوط اولنى (فجتنان)	نَبَاتُ النَّارِ	انجره
قزغان تيمرنى توتاتورغان قورال (قصق)	الْكَلْبُ	انبر
كلترمك	الْأَيْرَادُ	آوردن
حساب دفترى	دَفْتَرُ الْحَسَابِ	اوار
چتق يوزلى	الْعَبُوسُ	اوارين
قشلار تاوشى	صَوْتُ الطَّيْرِ	آواز مرغان
تاوش	الصَّوْتُ	آواز
تاوش چچمك يعنى شهرتلى اولمق	نَشْرُ الصَّيْتِ	آواز گز اشتن
آصلور غه مناسب	لَأْتَقِ الصُّلْبَ	آويختى
دنيانى چلغاب آلغان الوغ ديگكز	الْبَحْرُ الْمُحِيطُ	اوقيانوس
ياشرون تاوش	الصَّوْتُ الْمَهْمُوسُ	آواز پنهان
قاز تاوشى	صَوْتُ الْبَطِّ	آواز غاز
تيمر چى	الْحَدَادُ	آهنگر
آقرونلق	التَّائِنِ	آهسته

آهن	الحديد	تيمر
آهوی مشک	غزال المسك	چن جغار كجه سی
آهنكش	المقناطيس	تيمر ذاتنی اوزينه تارتوچی فرسه
آهرمن	الشیطان	ابلیس
آهنگر خانه	دار الحداد	تيمر چی اویوی
آيزك	الارضه	آغاچ قورنی
این	هذا	اوشبو
آينه	المرأت	كوزی
ایشان	هم	آلار
آیین دیرین	العاده القديمة	ایسکی عادت
آينه دار	صاحب المرأت	كوزگی ایاسی
آينه چرخ	الشمس	قیاش
آین	الحديد	تيمر
(فصل البا)		
باد	الريح	جیل
باج	المكس	گمرک (پوشلینیه) هم عشر
باخ	الطريق	کبیلارگه ده ایته لر
باخه	الضفدع	بول
باد	المدح	تاش باقه
باد شیرین	الريح الهفافة	ماقتاو
		آقرون ایسکوچی لطیف وتاتلی جیل

باشنبد جنگیدن	التَّنَاقُرُ	چوقشمنق یعنی قشنگ بورنی برلن چوقشوی ماقتانچق کشی بیر آلمه سی
بادغن	الْغَيَّاشُ	
بابونه	تَفَاخُ الْأَرْضِ	
بادهراة	الرَّيْحُ الشَّرْقِي	قویاش چغش طرفند ان ایسکان جیل الله تعالی نك صاقلاوند بولغای ایدك
بآمان خدا ابادا	كُنْ فِي أَمَانِ اللَّهِ	
بانوبت آمدن	التَّنَاوُبُ	برسی آرتند ان برسی کیلمك اشانمق و اینانمق
باور کردن	التَّصْدِيقُ	
باریک گردونه	مِلْءُ الْعَجَلَى	آر با طولوسنجه بولغان بوك
بانك	الصَّوْتُ	تاوش
باهك	النَّهْكَ	عذاب قیلنق و جزا بیرمك
بادرنك	الْقَتَاءُ	قیار
باداش	الْمُكَافَةُ	ایذ بولك كه قارشى اید گولك قیلو
بادسین	الْمُرْضَعَةُ	سود آناسی ایمنچك ایمنز وچی
بادامه	الْفَزُّ	جفك قورنی
باختر	الْمَغْرِبُ	قیاش باطش
بالوش	الْكَافُورُ الْمَغْشُوشُ	صافی بولماغان قاطشلی کافور
بام چشم - یا که پلك	الْجَفْنُ	کوز قباغی
باران	الْمَطَرُ	یغمور

تلکی بوز می دیگان اولن	عَنْبُ الثُّعْلَبِ	بارج
بالق بازار ی	سَوْقُ السَّمَكِ	بازارگاه ماهی
یغموردان صاقلی تورغان نرسه	الْعَالَةُ	باران کمریز
یغموردان صاقلی تورغان کیمیم	لِبَاسُ الْمَطَرِ	بارانی
کوئل بوکی (قایغو)	حَمْلُ الْقَلْبِ	باردل
اوج آلو	الْإِنْتِقَامُ	باد افراه
اوست وتوبه	الْفَوْقُ	بالا
قانات قاقمق	تَصْفِيقُ الْجَنَاحِ	بال زدن
یصدق	الْوَسَادَةُ	بالین
داری	الْبَارُودُ	بارود
اوشانمق وتایانمق	التَّصَدِيقُ	باوریدن
دیوار	الْحَصَارُ	بارو
یوک	الْحَمْلُ	بار
نچکه	الدَّقِيقُ	بارک
برکونلک طعام	الْقُوَّةُ الْيَوْمِيَّةُ	باروزه
یوک تارتوچی آت	الْفَرَسُ الْحَامِلُ	بارکی
توقز نیچی قات کوک حکما فلیک اطللس	الْفَلَکُ الثَّاسِعُ	باره نهم
اهل الشرع عرشی دیورلر		

ایسکی کیملر صاتلاتور عان بازار (تولچوک)	سَوْقُ الْبَلَّاسِين	بازار پلاس فروشان
آط بازارى	سَوْقُ الْخَيْلِ	بازارگاه اسب
رعد فرشته سینک تاوشی (کوک کوروی)	صَوْتُ الرَّعْدِ	بامک تندور
قلاق یومشاغی	شَحْمَةُ الْأُذُنِ	بنا گوش
اوج آوروی	المغص	برنس
دوگی	الارز	برنج
سچقان	الفأرة	ببر
قوش بورنی	المنقار (الخطم)	بتفوز
تشرمک	الخبط	بتره
صنم	الصلیب	بت
قارشى بارماق	الاستقبال	بپدیوره رفتن
غرولد اوچی	الفخيج	بخستنده
هیه قیلماق و باغشلاماق یعنی بوش بیرمک	الهبة	بخشیدن
یاوز تللی آدم	الفخاش	بد زبان
قولغه تشرمک	الضبط	بدست آوردن
سرمک	الطرد	بدر کردن
قولتف ایسی	الصَّنَانُ	بد بویی بغل
قشنگ قناتلارونی آچوب اوچونی قص قیلوی	قَصْدُ الطَّيْرَانِ	بدواز

بد	الشَّرُّ	بادز
بد فوز	دَاخِلُ الْفَمِ	آغزاچی
بد بوی با	ذَفَرُ الْقَدَمِ	آبیاق ایسی
بر هوا شدن	الْكُونُ فِي الْهَوَاءِ	هواده بولمق
بر تخت نشستن	الْجُلُوسُ فِي التَّخْتِ	تختده اوترمق
برف باریدن	نَزُولُ الثَّلَاجِ	قاریاومق
برزن	الْمَحَلَّةُ	محلّه
برجیسی	المَشْتَرَى	مشتقری بلدزی
بروت	الشَّارِبُ	میبیق
بر آده نشستن	الرُّكُوبُ عَلَى الْقَضِيبِ	بوتاق غه آتلانمق
برادر شوهر	أَخُ الزَّوْجِ	ایرنک قرداشی
برادر زن	أَخُ الزَّوْجَةِ	خانوننک قرداشی
بردی	الْأَسِيرُ	پالون تشکان کشی
برد	الْحَجَرُ	ناش
برادر	الْأَخُ	قرداش
برجستن	الْوَثْبَةُ	سیکر مک
بازار کان	التَّاجِرُ	سوداقیلوچی
بازداشتن	الْمَنْعُ	طیمق

بریان	الْحَنِيدُ	کباب
بجل	الْكَعْبُ	طوبق
برخ	السَّمَكُ	بالق
برخان	الصَّوْتُ	تاوش
بر آتش دم زدن	الْفَخْخُ فِي النَّارِ	اوطقه ارمک
بر پشت شدن	الْأَسْتَلْقَاءُ	آرقه اوزرینه یاتمق
برک	الْوَرَقُ	یافراق
برمر	التَّرْقُبُ	کتیمک
برکسه	الْمَسْتَوْرُ	یاشرن نرسه
برکم	التَّعْوِيقُ	طیمق
برهنه	الْعُرْيَانُ	یالانغاچ
بز شک	الطَّبِيبُ	داروچی (دوغتر)
بز باز	الْبَسْبَابَةُ	دارو اسمی بعضیلر چیکلاوک آغاچینک چچکی دیگانلر
بازبان آب کشیدن	الْوَلُوعُ	تل برلن صواچمک
بزم شادی میزاد	مَجْلِسُ الرَّقْصِ	بیو مجلسی
بزم یاران	مَجْلِسُ الْأَحْبَابِ	دوستلر مجلسی
بسان	التَّشْبَهُ	اوغشامق

کوب	الْوَاغِرُ	بسا
بوغاز لانمش	الْمَذْبُوحُ	بسمل
یکرمی بر	احد وعشرون	بیست و یک
یکرمی ایکی	اثنان وعشرون	بیست و دو
باغلامق	السَّدُّ	بستن
حقنی انکار قیلوچی وادبسنز آدمه ایتلر	الْعَنُودُ	بستاخ
باقچه	الرَّوْضَةُ	بستان
تاغ	الْجَبَلُ	بطرا
تاش باقه	الضَّفْعُ	بک
اوق آتا تورغان اورون	الْهَدَفُ	بکوک
قایچی برلن کیسمک	الْقَطْعُ بِالْمَقْصِ	بکاز بریدن
قاطی فچروچی	الْجَلْبَانُ	بلند آواز
صحرا صوغانی (صارمباق)	(الثَّوْمُ الْبَرِّي)	بلبوس
باقر شیشه و باقر قمغان	الْقَمْعَةُ	بلبله
تیلی برنگی اولنی	الْبَنَجُ	بنک
قزل نسلی آط یعنی طوری آط	الْكُمَيْتُ	بور
یانودان حاصل بولغان ایس	الشَّيَاطُ	بوی سوخته
قارچغه	الْبَازِي	بو قلیچه

اوبمك	التَّقْبِيلُ	بوسیدن
بايقوش	الْبَوْمُ	بوف
شالقان	الْلَقَّتْ	بوشاد
خوش ايس چچمك	نَشْرُ الرَّائِحَةِ	بوافشاندان
جیر سلکنو	الزَّلَازِلَةُ	بومهن
بكر قز	الْبَاكِرَةُ	بوبك
صحرا آیواسی	السَّفَرَجَلُ الْبَرِّي	بهی دشتی
آیوا	السَّفَرَجَلُ	بهی
بر بیر که جیمق	الْجَمْعُ	بهم آوردن
اجماح	الْجَنَّةُ	بهشت
یلدز اسمی	الْمَرِيخُ	بهرام
الُّشُّ	الْحَصَّةُ	بهره
طش قیلماق و چغار مق	الْأَخْرَاجُ	بیرون کردن
عار سز غور لانهش	الْمِهَانُ	بیغار
آلاتنلو	الْأَبْرَصُ	بیساک
آلاتنلورنی دار و قیلا تورغان شفاخانه	مُسْتَشْفَى الْمَبْرُوصِينَ	بیمارخانه بیسناکان
معناسز سوز	الْمُهْمَلُ	بیمال

بیم

الْخَوْفُ

قورقو

بام

الْغَمَاءُ

ایوتوباسی

بینی

الْأَنْفُ

بورون

بیوه

الْأَرْمَلَةُ

ایر سز خاتون

بیاد آوردن

الْعَزْكَرُ

ایسکه تشرمک

بینما

عَدِيمُ الْبَرْكَةِ

برکتسز

بیمارخانه کد ایان

مُسْتَشْفَى السَّمَلَةِ

تلاخیلارنک شفا خانه سی

بیقروغ

غَيْرُ الْمَجْلَاءِ

رونقسز

بغل

الْأَبْطُ

قولتق

بید سفید

شَجَرُ الصَّفْصَافِ

آف تال آغاچی

بیو

الْعُرُوسُ

باش کیلن

بیوس

الطَّمْعُ

امید ایتمک

بیشه

الْأَجَمَّةُ

اورمان

بی زهره

الْجَبَانُ

قورقاق

بی پروا

لَا يَمَالِي

پروا یسز

بسیار پرسش

كَثِيرُ السُّؤَالِ

کوب صورادچی

بیست

العَشْرُونَ

یکرمی

بیگانه

الْعَجِيبُ

عجب فرسه

بیوند	الْغَدْرُ	آلدامق
فصل (الیا)		
پا	الرَّجْلُ	آیاق
پازو	السُّلْفُ	چوگندر
پای انداز	فَرَشُ الْقَدَمِ	آیاق بصاچق بیر
پی	الشَّحْمُ	اچ مایی
پالونه پنیر	الْمِشْمَلَةُ	قورت سزه تورغان ایملک
پالان	الْوُكَاثُ	ایبهر حیوان آرقه سند بولور
پاکرده	الْقِيَامُ	آیاق اوزره بأصوب تورمق
پالکانه	الْبَابُ الصَّغِيرُ	ضرر قاپو اچنلک بولغان کچک قاپو
پاگوینده	الرَّقَاصُ	بیوچی
پابندانی	الْكَفَالَةُ	کفیل بولمق
پاک	الطَّاهِرُ	پاک نرسه
پاسبان بیشه	حَافِظُ الْأَجَامِ	اورمانلار قاراولچسی
پاتیلله	الْقَدَرُ	قازان
پامیز	الْمُبْقَلَةُ	جیمش باتجه سی
پالیده	التَّصْفِيَةُ	صافلاماق
پای مزو	أَجْرَةُ الْقَدَمِ	آیاق جالی

پاداش	الْعَوْضُ	قارشولاق قیلماق یعنی بر نرسه قارشوسنده ایکنچی نرسه نی قیلماق وبیرمک
پانزده	خمسه عشر	اون بش
پانجامه	الْقَبُّ	قوشام آت
پاشینه	الْعَقْبُ	آباق او کچه سی
پاسخ	الْجَوَابُ	جواب
پاچه	الْكِرَاعُ	قوی آباغند ان پشرا لگان طعام
پارو	الْمِجْرَفَةُ	کراک
پاری	الْحَصِيدَةُ	اورامش ایگن
پجواک	الْتَرْجُمَانُ	ترجمه قیلو چی
پجوه کردن	الْتَرْجِمَةُ	ترجمه قیلماق
پانصد	خمسائة	بش یوز
پاجامه	لباس القدم	آباق کیمی
پخته ساز	النَّاضِجُ	پشرو چی
پدندر	الرَّابَّةُ	اوکی آنا
پدر و مادر	الْأَبَوَيْنِ	آنا و آنا
پراکند	التَّفْرِيقُ	تار اتمق
پاره	الْقِطْعَةُ	کپساک

پریدن	الطَّيْرَانُ	اچمق
پریده	الطَّائِرُ	اوچوچی
پردار	ذَوِ الْجَنَاحِ	قنات ایاسی
پرده	السُّتْرَةُ	پرده
پره کوه	قَلْعَةُ الْجَبَلِ	طاغ توبه سی
پروز	الْعَصْدُ	یو غار و غی بلاک
پرویزن	الْمُخَلُّ	ایلاک
پروین	الثَّرِيَّا	جییلوب تور اتورغان یلدزلار
پروه	الْغَنِيْمَةُ	غنیمت مالی
پروپای	الْقَدْرَةُ	کوچ یتیمک
پروازی	الْحَاشِيَةُ	جیت و کنار
پرواسیدن	الْلَّمْسُ	توتمق
پردۀ خوابگاه	سُرَادِقُ الْفِرَاشِ	چارشاو
پرازده	الْعَجِيْنُ	قامر
پیرو دستواردار	الشَّيْخُ الْعَاسِرِ	تایاق برلن جروچی قارت
پرستو	الْخَطَّافُ	قارلوغاج
پرتوروشندان	ضِيَاءُ الْكُوَةِ	ترهزه یاقتسی
پرسیدن	السُّوَالُ	صور اماق

خدا منچی	الْحَادِمُ	پرستار
قرال تاقمق	تَقْلُدُ السِّلَاحِ	پزه پوشیدن
آشق طوبق سیاکی	الشُّزْنُ	پژول
آزق	الزَّادُ	پروازه
بالق	السَّيْكُ	پرویز
توشی اوزگاروچی	مَتَغَيِّرُ اللَّوْنِ	پژمرده رنگ
اریمک	الذُّوبَانُ	پزاختن
آدوم	الْخَطْوَةُ	پزار
کشینک نجاستنی و عیبنی استمامک	التَّجَسُّسُ	پژوهیدن
تاغ -	الْجَبَلُ	پژم
او یله دن صوگ	بعد الظهر	پس از تیسروز
اوگی اوغل	الربیب	پسندر
توشک	النَّصِيدَةُ	پستر
اوغل	الْوَلَدُ	پسر
اوشبو کوندن صونک	بَعْدَ هَذَا الْيَوْمِ	پس ازین روز
چیکلاوک	الْجَوْزُ	پسته
هیوان ایچکی	الطَّبِي	پستان جانور
ایچک	الثدي	پستان
قوی جونی	الصُّوفُ	پشم کوسفند

پشاجیدن	الرَّشُّ	صو چچمک
پشتوان	الدَّعَامَةُ	تراک
پشیمانی نمودن	النَّدَمُ	اوکنمک وتوبه قیلماق
پشه	الْبَعُوضُ	سیوری چین
پشه غال	شَجَرَةُ الْبَقِّ	چین قونا تورغان قارا آغاچ
پشه خانه	النَّامُوسِيَّةُ	چیلدی
پشک	الْقَرَعَةُ	قرعه وشباغه صالمق
پشت داده	الْمُتَكِّي	طیانوچی
پشت	الظَّهْرُ	آرقه
پل	الْجَسْرُ	کوهر
پلک	الْجَفْنُ	کوز قباغی
پلنک	النَّمِرُ	قابلان
پنجپایه	السَّرَطَانُ	قصقچ (راق)
پیچہ	الْعَقَاصُ	اورامش صاج
پنیر	الْجَبْنُ	رچمک وقورت کبی سوتدن یا صالغان
پنجاه	الْخَمْسُونَ	ایللی
پنپه	الْقُطْنُ	مامق
پنجاه و یک	أَحَدٌ وَخَمْسُونَ	ایللی بر
پنج	الْخَمْسَةُ	بش

پنجاه و دو	اِثْنَانِ وَخَمْسُونَ	ایللی ایکی
پول	الْفُلُوسُ	باقور آقچه
پوزینه	الْفَرْدُ	مایمون
پوشک نر	الْقَطُّ	آنا ماچی
پوشنه	سِتْرَةُ الرَّفْسِ	باش اورتوسی
پودنه بوستانی	النَّعْنَاعُ	متر و شکه
پودنه	الْحَبَقُ	بر اولن نو عسندن
پوزینه رشیدار	قِرْدُ ذِي الْحَيَةِ	سفاللی میمون
پهنه	الْلَبَنُ الْجَمُوعُ فِي الثَّدْيِ	خاتونلارنک ایسچاکنده جییلوب تورغان سوت
پهلو	الْجَنْبُ	بان
پهن	الْعَرِيضُ	یاصی وکیکک
پیری	الشَّيْخُوخَةُ	قارتلق
پیرایش	التَّزْيِينُ	زینت لیمک
پیام داده	الْمَخْبِرُ	خبر بیروچی
پیراهش	التَّزْيِينُ	کیمیم زینت لیمک
پیشدستی	الْإِسْتِقْبَالُ	قارش آلو
پیشی کشتی	مَقْدَمُ السَّفِينَةِ	کیمه نك آلدافی باشی
پر نیان	السُّنْدُسُ الْمَنْقُشُ	بیزا کلنگان آطلاس

کولمک	الْقَمِيصُ	پیراهن
کچ کیه تورغان کولمک	قَمِيصُ اللَّيْلِ	پیراهن شبینه
کوندز کیه تورغان کولمک	قَمِيصُ النَّهَارِ	پیراهن روزی
یپاک قورنی	الْفَيْلَقُ	پيله
مردار	الْمَدَنَسُ	پلید
آقلى قارالى آلاجه (آلاقارغه غه هم ایتلر)	الْأَبْلَقُ	پیمسه
اول زمان	الزَّمانُ الْأَوَّلُ	پیشین
بارماق بونلاری	عُقُودُ الْأَصَابِعِ	پیوندهای انگشت
فیل تشی	الْعَاجُ	پیلسته
فیلاجی	الْفَيْئَالُ	پیلبان
بوروج	الْفَلْفَلُ	پلپل
مکر و حيله	الْمَكْرُ	پلاس
بوروج صاونی	حَقَّةُ الْفَلْفَلِ	پلپلردان
دوگز مایی	شَحْمُ الْخَنْزِيرِ	پیه خوک
کوب سنکرلر	الْأَعْصَابُ الْكَثِيرَةُ	یپاک
اراک آغاچی مسواک دیورلر	السَّوَاكُ	پیلو
باش کیلون	الْعُرُوسُ	پیوک
اولچو	الْمِيزَانُ	پیمای

ایسکی آباق کییمنی یاماوچی	خَصَائِفُ الْمُنْقَلِ	پیمنه چی
صاچ آلوچیلق هنری	صَنْعَةُ التَّحْلِيقِ	پیشۀ موی تراش
هنر	الْحَرْفَةُ	پیشۀ
پیغمبر	النَّبِيُّ	پیغمبر
قوش بورنی	الْمُنْقَارُ	پیغور
شرط	الشَّرْطُ	پیمان
قباحت ایسلی اولن	السَّدَابُ	پیغن
هرنر سەنک آخرنده یاز لغان یاز و	التَّذْيِيلُ	پی نوشت
صوغان	البَصْلُ	پیاز
ما ئلای	الْجَبْهَةُ	پیشانی
ادب ایره ته تورغان ایو	دَارُ التَّأْدِيبِ	فصل التاء تأدیب خانه
یالترامق ور وشن بولمق	اللَّمْعَانُ	تاب
آلتون	الذَّهَبُ	تابا
اورمک وتوقماق	الْفَتْلُ	تافتن
تاو آرمودینک یمشی	الْغَضَاةُ	تاغ
تاباده قورلغان طعام	الْحَنِيزُ	تابه بریان
جای	الصَّيْفُ	تابستان
تل توتلمق	الثَّلْغُ	تانا

تب تب

الْحَمَى

بیزگاک

تازی

العربی

عربی

تب بک روزه

الْحَمَاءُ الْيَوْمِيَّةُ

هر کون توتته تورغان بیزگاک

تب پنهان

الْحَمَاءُ الْخَفِيَّةُ

باشرن بیزگاک

تبنگو

الصندوق

صندوق

تبرچه

الْخَصِين

کچک بالتا

تپاک دل

خَفَقَانُ الْقَلْبِ

بیراک سیکروی

تخت روان

بَنَاتُ النَّعْشِ

بناب نعش دیگان یدی

یلدزنک دورتنه ایتورلر

تخم

الْبَذَرُ

اورلق

تخم مور

الْمَازِنُ

قرمسته یومر قاسی

ترپ

الْفَجَلَةُ

قارا تورما

ترشت

الْمُضَخَفَةُ

کراک و قرغچ کبی نرسه لر

ترس رو

عَبُوسُ الْوَجْهِ

چتق یوزلی

تراش

الْمُحَلَّقُ

صاج کته روچی

تریاک

التَّرْيَاقُ

معروف تریاق

ترغ

الْكُمَيْتُ

طوری آط

تروه

الزَّوْجُ

ایر

ترازوی آبیها

مَقْيَاسُ الْمِيَاهِ

صولارنک اولچه وی

پینه چی	خَصَافُ الْمَنْقَلِ	ایسکی آیف کییمنی یاماو چی
پیشه موی تراش	صَنْعَةُ التَّحْلِيقِ	صاج آلوچیلق هنری
پیشه	الْحَرْفَةُ	هنر
پیغمبر	النَّبِيُّ	پیغمبر
پیغور	الْمَنْقَارُ	قوش بورنی
پیمان	الشَّرْطُ	شرط
پیغن	السَّدَابُ	قباحت ایسلی اولن
پی نوشت	التَّذْيِيلُ	هرنر سه نك آخرنك یاز لغان یاز و
بیاز	البَصْلُ	صوغان
پیشانی	الْجَبْهَةُ	ما ثلای
فصل التاء	دار التادیب	ادب ایره ته تورغان ایو
تأدیب خانه	الْلَمْعَانُ	یالترامق ور وشن بولمق
تاب	الذَّهَبُ	آلتون
تابا	الْفَتْلُ	اورمك وتوقماق
تافتن	الْغُضَاةُ	تاو آرمودینك یمشی
تاغ	الْحَنِيدُ	تاباده قورلغان طعام
تابه بریان	الصَّيْفُ	جای
تابستان	الثَّلْغُ	تل توتلمق
تاتا		

تَب تَب	الْحُمَّى	بیزگاک
تازی	العربی	عربی
تَب بَك روزه	الْحَمَاءُ الْيَوْمِيَّةُ	هر کون توتنه تورغان بیزگاک
تَب پنهان	الْحَمَاءُ الْخَفِيَّةُ	باشرن بیزگاک
تَبَنگُو	الصَّنْدُوقُ	صندوق
تَبَر چه	الْخَصِيْنُ	کچک بالتا
تَبَاك دل	خَفَقَانُ الْقَلْبِ	بیراک سیکروی
تَخْت روان	بَنَاتُ النَّعْشِ	بناب نعش دیگان یدی یلدزنک دورتنه ایتورار
تَخْم	الْبَذَرُ	اورلق
تَخْم مور	الْمَازِنُ	قرمسقه یومر قاسی
تَرَب	الْفَجَلَةُ	قارا تورما
تَرَشْت	الْمُضَخَفَةُ	کراک و قرغچ کبی نرسه لر
تَرَس رُو	عَبُوسُ الْوَجْهِ	چتق یوزلی
تَرَاش	الْمُحَلِّقُ	صاج کته روچی
تَرِيَاك	التَّرْيَاقُ	معروف تریاق
تَرَع	الْكَمِيَّتُ	طوری آط
تَرَوَه	الزَّوْجُ	ایر
تَرَا زَوِي آبیها	مِقْيَاسُ الْمِيَاهِ	صولارنک اولچه وی

لگن	الْمَرْكَنُ	تشت
صو صاو	الْعَطَشُ	تشنگی
آورولارنی باره تورغان بورط	دَارُ التَّشْرِيعِ	تشریحگاه
بالتا	الْقَدُّومُ	تیشه
تکرمک	الْبَزَقُ	تف کرده
آچیلق	الْمِرَارَةُ	تلخ
صوغلماغان آلتون	الْتَبَرُ	تله
یالفاو	الْكَسْلَانُ	تنبل
میچ چغاروچی	صَنَاعُ التَّنُورِ	تنورگر
صوغش قرالی	سِلَاحُ الْجِهَادِ	تنوره
اوجاق	الْكَانُونُ	تنورخانه
میچ فارسی ده عربیک برابر کیلار	التَّنُورُ	تنور
کچک کوزلی مغول خلقنه هم ایتلار	صَغِيرُ الْعَيْنِ	تنک چشم
فقیر	الْمُفْلِسُ	تنک دست
کاغزیوکی یعنی برطوبی	رِزْمَةُ الْقِرْطَاشِ	تنک کاغذ
اورمکوچ	الْعَنْكَبُوتُ	تندو
یاوز خلقلی وتار خلقلی	سِيءُ الْخُلُقِ	تندخو
یالغز	الْمَنْفَرِدُ	تنها

تن سلامتکی	صَحَّةُ الْبَدَنِ	تندرست
قصاق	الضَّغْطَةُ	تجیدن
آچولانمق	الْغَضَبُ	تندی
کوج یتمک	الْقُوَّةُ	توان
ات بالاسی	الْجَرُّ	توله
بوش	الْخَالِي	تهی
بوش قارن	خَالِ الْبَطْنِ	تهی شکم
بوش عقل	خَالِ الْعَقْلِ	تهی مغز
کوز فصلی	الْخَرِيفُ	تیرما
طوطی	الْبَيْغَاءُ	تونک
کشل (اندر طباغنه جیلغان ایگن)	الصَّبْرَةُ	توده
بای کشی	الْغَنَى	توانگیر
اوق آتمق	رَمَى السَّهْمَ	تیرانداختن
اوق	السَّهْمُ	تیر
خرما چچکی	الطَّلْعُ	تیر
آورو	الْمَرْبُضُ	تیمار
تش آوروینه دارو قیلوچی	طَبِيبُ الْأَسْنَانِ	تیمار ساز دندان
یکتلك	الْمَرْوَةُ	تیر

فصل الجیم	القصار	کییم یوغوچی
جامہ شوی	المنادی	فجروچی
جارچی	الحيوان	هیوان
جانور	ثوب الليل	کبچ کییمی
جامہ شب	الكفن	کفن
جامہ عدم	الحيوان الاصوف	جونلی هیوان
جانور پشمدار	الابدی	منگولک
جاویدانی	الحيوان الاقرن	موگوزلی هیوان
جانور سردار	الوكيل	وکیل
جانشین	الحيوان الاوبر	قللی هیوان
جانور ریشدار	انساء الثوب الجديد	یانکی کییم کیگز مک
جامہ نوپوشانیدن	الحوامل	یوک تارتوچی هیوانلار
جانوار بارکش	الدوام	همیشه بولو
جاویدان	الحيوانات المنتنة	قباحت ایسلی هیوانلار
جانواران بدبوی	التبان	کورا شچیلر کییمی ومطلق کچک کییم
جامہ بادرون	الفدان	خدمت اوگری
جفت	الجدرة	بوغاز آورو
جمنش	المكان المعري	استی آچق اوردون
جای ناپوشیده		

جدول	السَّاقِيَّةُ	صو آریغی
جدا کرده	الْمُفَارِقُ	آیرامش
جرعه بجرعه نوشیدن	الْتَمَقُّ	یوتم یوتم اچمک
جل	الْجُلُّ	جوگان
جرز	الْحَبَّارِی	طوی قوشی دیگان قوش
جغد	غُرَابُ اللَّیْلِ	ماچی باشلی یابالاق
جافی	الْمَرَأَةُ الْفَاحِشَةُ	ایرینه قناعت ایتمی تورغان خاتون قجه دیولر
جو	الشَّعِيرُ	آرپه
جوان	الشَّابُّ	جکت
جولاهک	الْعَنْكَبُوتُ	اور مکوچ
جین	الْأَخْلَاقُ الرَّدِيَّةُ	قباعت و یاراماز خلقلار
جین غودن	اِظْهَارُ الْأَخْلَاقِ الرَّدِيَّةِ	قباعت خلقلار بلدرمک و کورستمک
جبهه	الْجَبَّةُ	معروف جبهه و کوکوره کچه
فصل الجیم		
چاه	الْبُيْرُ	قیو
چاروب	الْمَكْنَسَةُ	سبرکی
چارسو	السُّوقُ	بازار
چاروب کشیدن	الْكَنْسُ	سبرمک

چاه رخسار	هَفَرُ الْحَدِّ	یا ثاق چقری
چاپک شناس	سَرِيعُ الْفَهْمِ	اوتکون فوملی
چاریک	الرَّيْعُ	دور تدن بر
چاچله	الْخَصْفُ	آیاق کییمی
چاپکنویش	سَرِيعُ الْكِتَابَةِ	تیز یازوچی
چیداز	الْجَرْمُوقُ	ایدوک
چپر	الْحَائِطُ	دیوار
چرغ	الصَّقْرُ	قار چغه لاجن
چخ	الْفَنُّ	قل
چرد	الْجَدَالُ	فچقر شماق
چسپیدن	الْأَلْصَاقُ	تو تا شد ر مف
چشم گاو	الْبَهَارُ	صغر کوزی دیکان اولن
چشم	الْعَيْنُ	کوز
چشم پوشیدن	إِفْشَاءُ الْعَيْنِ	کوزنی اورتمک
چشم خونریز	الْعَيْنُ الْقَاتِلَةُ	قان قیغوچی واولتر وچی یمان کوز
چشم زخم	إِصَابَةُ الْعَيْنِ	کوز تیو
چشم خروس	عَيْنُ الدِّيكِ	اتج کوزی
چشن	الرَّأِيْمَةُ	ضیافت

چشم بر کردن	اَخْرَاجُ الْعَيْنِ	کوز چغارمق
چشبر	اَثَرُ السَّبَاعِ	یرطقج حیوان آیاق اوزی
چکله آب	قَطْرَةُ الْمَاءِ	صو تاچسی
چکمان	الْلَّبَانُ	چیکمن عسکر کیومی
چکاوک	أَبُو الْمَلِیحِ	تورغای قوشی
چکوک	الْعَصْفُورُ	قارا چپچق
چمچه	الْمَغْرَفَةُ	چومج
چلباسه	الْوَزَغَةُ (سَامُ اَبْرَص)	کله یلان
چله یا چهل روز	أَرْبَعُونَ يَوْمًا	قرق کون
چنبر	الدَّائِرَةُ (الْحَلَقَةُ)	چولغاب آلغان نرسه (قرشاو)
چند	كَمْ	کوبهو
چندل	الصَّنَدَلُ	صندل دیگان آغاچ
چندال	الْكُنَّاسُ	سبروچی (اسطروش)
چندان	هَذَا الْقَدَرُ	اوشبو قدر
چند	الْمَجْلَدُ	قامچی (صوغاتورغان قرال)
چوکان	الصَّوْلَجَانُ	شارا وینی تورغان ککری باشلی طایاق
چوزه	الْفَرَخُ	چبش
چار	الْأَرْبَعَةُ	دوره
چاری	الرُّبَاعِي	دورتلی

اون دوره	أَرْبَعَةُ عَشَرَ	چهارده
دوره یوز	أَرْبَعُمِائَةٍ	چهار صد
تاغ توبه سی	قُلَّةُ الْجَبَلِ	چهاد
فرق	الْأَرْبَعُونَ	چهل
تابو شفق	الْأَلْغُزُ	چیستان
قاین آغاچی	الْقَانُ	(فصل الخاء) خدنک
بیک کچکنه حیوان (جوش تاراقان کبی)	حِمَارُ قُبَّانٍ	خرك زمين
یانمق	الضَّجُوعُ	خسبیدن
یاتوچی	الضَّاجِعُ	خسبیده
دریا آبی	دُبُّ الْبَحْرِ	خرس آبی
قار بوز	الْبَطِيخُ (خاب غاب)	خربزه
ایشاک	الْحِمَارُ	خر
آغو آغاچی	شَجَرَةُ السَّمِّ	خر زهره
ابو جهل قار بوزی	الْعَلَقَمُ	خربزه روباه
هند قار بوزی	الْبَطِيخُ الزَّقِّي	خربزه هندی
الوغ تگر من	الطَّحَّانَةُ الْعَظِيمَةُ	خراس
تر نامق	الْخَدَشُ	خراشیدن
الوغ طحقان	الْجَرْدُ	خرموش

خمیده	الْمَتَحَنَّى	بوگلهش و بو کر ایمش
خزنده	الْعَقْرَبُ	چیان
خشم	الْغَضَبُ	آچو
خسر	الرَّابُّ	اوگی آتا
خش	الْحَمُو	قاین آتا
خشت	الْلَبَنُ	کیر یچ
خشکاب نهودن	الزَّجَرُ	طیو
خشام	الزُّكَامُ	طماو
خشم را در درون داشتن	الْحَقْدُ	آچونی کو کر اسکده تو تمق (کینه)
خشك	الْيَابِسُ	قری
خط غرد	الْحَطُّ الْمَقْرَمُ	نچکه یازو
ختنه	الْخِتَانُ	سنت لو
خفه	السُّعَالُ	جوتل
خفه خشك	السُّعَالُ الْيَابِسُ	قوری جوتال
خلمیدن	الْأَمْخَاطُ	بورون سنکرمك
خلندر	الْأَصْعَتَرُ	متروشکه
خنیاگر	الْمُغْنَى	یرلاوچی
غم آب	الْكَأْسُ	صوصاوتی

خندہ آور	اَلْمُضْحِكُ	کله روچی
خوی	اَلْعَرَقُ	تیر
خواهر شوی	اُخْتُ الزَّوْجِ	ایرنک قز توغانی
خوک	اَلْخَنَزِيرُ	دونگلز
خواهر زن	اُخْتُ الزَّوْجَةِ	خاتوننک قز توغانی
خواننده	اَلْقَارِی	اوقوچی
خواه	اَلْاِرَادَةُ	تلامک
خواب آور	اَلْمَنُومُ	یوقلاتوچی
خوشه	اَلسَّنْبُلُ	باشاق یعنی ایگن باشاغی
خون بینی	اَلرَّعَانُ	بورون قاناو
خود بخود	بِنَفْسِهِ	اوز اوزینه
خوابنده شبروان	اَلسَّيَّارُ فِی اللَّیْلِ نَائِمَةٌ	کبچ یوقلاغان حالده سیر قیلوچی
خرزهرج	سَمُّ الْحَمَارِ	ایشاک آغوی دیگان بر آغاچ اسمیدر
خوی تاد	اَلْخَرَّاطِیْنُ	صوغالچان
خواهر از سوی مادر	اَلْاُخْتُ لِاُمِّ	آنابر توغمه قز قرداش
خواب نمونه مرکست	اَلنَّوْمُ اَنْمُوْدُجِ الْمَوْتِ	یوقواولم اورنکی
خودرو	اَلنَّمُو	اوزندن اوزی اوسو
خوابگاه	بَيْتُ النَّوْمِ	یوقواوی

خور دی پز	الطَّبَاخُ	آش پشروچی
خواهر پدر	الْعَمَّةُ	آنا بر لن بر تو غمه قز قز داش
خواهر مادر	الْخَالَهْ	آنا بر تو غمه قز قز داش
خواستن	الطَّلَبُ	استمك
خوراك	الطَّعَامُ	آش
خونچكان	الدَّامِي	قنا و يعنى قان چغو
خواری كردن	السَّبُّ	سو كمك
خون پاره بسته	الْعَلَقَةُ	اويوشقان قان
خوش دل	طَيِّبُ الْقَلْبِ	خوش كوكللى
خرو هك	الْمَرْجَانُ	مرجان
خواهران هه شكم	التَّوَأْمَتَانِ	ابكى ايگز طوغان قز قز داشلر
خواهر هم پدر و هم مادر	الْأُخْتُ لِأَبٍ وَأُمِّ	آنا آنا بر قز قز داش
خواهر از سوى پدر	الْأُخْتُ لِأَبٍ	آنا باشقه آنا بر قز قز داش
خون زجه	دَمُ النَّفَاسِ	بالا طوغاندان صوك كيلگان قان
خوت	السَّمَكُ	بالق
خانه جامه شوى	مَغْسَلُ الثَّوْبِ	كرلر يوا تورغان اوروون
خيور يزي	سِيلَانُ الرِّيقِ	تو كرك آغوى
حاجتمندر	صَاحِبُ الْحَاجَةِ	حاجت اياسى
حالى	الْآنَ	حاضر

صاتوچیلرنک ماللارینک عشری (اوندان بری)	عُشْرُ أَمْوَالِ التُّجَّارِ	حق کمرک
حبس قیلنغان آدم	الْمَحْبُوسُ	حبسکرده
قوش قور صاغی	الْحَوْصَلَةُ	حوصله
فبرال	موت	موض ماهی
اسنامک	التَّائِبُ	خامیازه
تیگانک	الشَّوْكُ	خار
عرب تیگانکی	شَوْكَةُ الْعَرَبِيَّةِ	خار مهک
آتابرتوغان ایرقرداشنک اوغلی	ابْنُ الْحَالِ	خالوزاده
کرپی	القَنْفُذُ	خار پشت
آولاق ابو	بَيْتُ الْخَلْوَةِ	خلوتگاه
ابو	الْبَيْتُ	خانه
قیاش چغشی	الشَّرْقُ	خاور
سینک ایونک	بَيْتُكَ	خانه تو
آدم خصیه سی (عورنی)	الْخَصِيَّةُ	خابه
توفراق	الْتُّرَابُ	خاک
یاز وایوی	الْمَكْتَبَةُ	خانه تحریر
صولو توتلوی	اِحْتِبَاسُ النَّفْسِ	خپه
الله تعالی نی تانوماوچی	الدَّهْرُ	خدا ناشناس
پییر خوجه سی	صَاحِبُ الْأَرْضِ	خداوند زمین

خونریز	السَّفَاكُ	قان توگوچی
خرگوش	الْأَرَنْبُ	قویان
خریدار	الْمُشْتَرَى	صاتب آلوچی
خروس	الدِّيكُ	انج
خرس	الدَّبُّ	آیو
خشم	الْغَضَبُ	آچو
فصل الدال		
داس	أَنْمَحَصَدُ	اوراق
درد	الْفَتَقُ	یرطق
در خاطر آوردن	الْتَذَكُّرُ	خاطر که کیترمک
دپرستر شاشند	الْبَوَالُ فِي الْفِرَاشِ	توشا که سیوچی
در پشم کشیدن	السَّتْرُ	پرده امک
درما	الْأَرَنْبُ	قویان
دیک	آئِيَةُ الْخَدْفِ	چولمک و تاش صاوت
دژبراز	الْغَضُوبُ	آچولانوچی
دستینه	السَّوَارُ	بلازک
دستور	الْأَذُنُ	رخصت
دستار	الْعِمَامَةُ	چالنه
دست چوب شویان بر	عَصَاءُ الرَّاعِي	کتوچی طیاغی دیکان اولن

دامن	الْأَعْطَاءُ	بیرمک
دامن	الذَّيْلُ	ایتک
دام	الْحِمَالَةُ	توزاق
دانشمند	الْعَالِمُ	عالم کشی
دانش	الْعِلْمُ	بلو
دادخواه	الْمُدَّعِي	دعوی ایتوچی
دایره	الْوَصْعَةُ	چبچق دان کوچراک قش (صاری چبچق کبی)
داتوبر	الْحَاسِمُ	حکم ایتوچی
در دهان گرفتن	الْأَخْذُ فِي الْفَمِ	آغز ده توتیق
داغ سر	الْأَصْلَعُ	پلاش باشلی آدم
در تنور کردن	الْجَعْلُ فِي التَّنُورِ	بر سر سهنی پیچده قیلیمق
درخت	الشَّجَرُ	آغاج
دینچه کردن	الْقَبْضُ	قول برلن اوچلاب آلمق
در آمدن	الدَّخُولُ	کرمک
دراز گوش	الْحِمَارُ	ایشاک دیکان حیوان
در دسر	الْصَّدَاغُ (وَجَعُ الرَّئِيسِ)	باش آورو
در شب آرام کردن	الْإِسْتِقْرَارُ فِي اللَّيْلِ	کیچده قارار لانیق
دروزن	الْحَصَادُ	اوروچی

دروغ	الْكَذِبُ	یا لغان
درخت نارپوست	شَجَرَةُ الْقَرْنَفُولِ	قلنفر آغاچی
در بند پای	النَّقْرِيسُ	آباق آورو
ددودام	الطَّيْرُ السَّبْعُ	یر طقچ قوش
درخواه	الْأَلْتِمَاسُ	اوتنمک
دبستان	الْمَدْرَسَةُ	درس و سبق اوقی تورغان ایو
دایه	الْمَرْبِيَّةُ	بالا تر بیه قیلو چی خاتون
دبوس	الدُّبُوسُ	تیمر چوقمار
دختر	الْبِنْتُ	قز
دختندر	الرَّبِيبَةُ	اوگی قز
دختر برادر	بِنْتُ الْأَخِ	ایر توغاننک قزی
دختر همشیره	بِنْتُ الْأَخْتِ	قز توغاننک قزی
دخمه	الْقَبْرِ	قبر
دار سلامت	الْجَنَّةُ	اجماح
دار دید بانگاه	دار الحارس	قار اولچی ایوی
دربان	الْبَوَابُ	ایشک تو بند تورو چی صافچی
درین سو	فِي هَذَا الْجَانِبِ	اوشبو طرفده
درخت قهوه	شَجَرَةُ الْبَنِّ	قهوه آغاچی

دشتان	الحائض	هیض کر و چی خاتون
دشنام کردن	الشتم	سوکمک
دشنه	الحنجر	حنجر معروف قرال ایکی یوزلی اولور
دلبر	الحسن	کورگام
دفزك	الغلیظ	یوان
دلام گردن	مندیل العنق	موین دستمالی یعنی شارف
دل یخبسته	الفؤاد المنجم	بوز کبی صالقن یراک
دلدادۀ کتابها	محب الكتب	کتابلار سیوچی
دل آویختن	ربط القلب	کوژل باغلامف
دم زدن	التنفس	صولامف
دندانهای پیشین	الثنايا	آلداغی تشر
دو	الاثنان	ایکی
دوم	الثانی	ایکنچی
دندان آسیا	الطاحن	آزاوتش
دندان	السن	تش
دندان زغزغ زدن	تفقف الاسنان	تشرنی برسنی برسنه صوقماق
دندانهای کرمخورده	اسنان ذی قاده	قرتلی تشر
دنبالۀ اختر	ذنب النجم	یلدز قیرغی
دنباله	الذنب	قیرق
دو صد	المائتان	ایکی یوز

دوشیزه	الباکرة	قز قز
دوازده	اثنی عشر	اون ایکی
دوخ	الصحرأ	یپان
دو سال	السنتان	ایکی یل
دوستان خانگی	احباء البيت	ایوداش دوستلار
دوخته	المخيط	تگلمش
دوی	الدلو	چیلک
دوله	البطن	قورصاق
دوختن	المخيط	تکمک
دوشواره	القرط	قلاق آلقه
دور بین	الناظورة	یراقدان یاقن ایتب کورسته تورغان قرال
دوشیزه	البکارة	باکره بولق
دود	الدخان	توتون
دهان اسب	فم الفرس	آط آوزی
ده	العشرة	اون
ده مست	شجرة الغار	غایت خوش ایسلی آغاج دفنه دیرلر
دهله	القنطرة	کوپر
ده ده	الناقذ	صافی آقچه
دیو کندی	السُّبُلَةُ الْيَابِسَةُ	قوری وبوش باشاق
دیو مردم	شَيْطَانُ الْإِنْسِ	آدم شیطان مرادبوزوق آدم

درنده	الْمَقْتَرِسُ	یر طقچ حیوان
در از گفتار	طَوِيلُ الْكَلَامِ	اوزون سوزلی آدم
در بند دریا	حُلُقُ الْبَحْرِ	دریا بوغازی
در دنزول	دَأُ الْفَجْئَةِ	کینه کیلگان آورو
در دچشم	الرَّمَدُ	کوز آورو
در افس	الْخَوْخُ	شفه الویمشی
درود	الدُّعَاءُ	دعاء
در ویدن	الْحَصْدُ	اورمق
در آب فرو رفتن	الْغَرَقُ	صوغه باتمق
درزی	الْخَبَّاطُ	تگوچی
دراز	الطَّوِيلُ	اوزون
در زدن	قَرَعَ الْبَابِ	ایشک قاقمق
در آغوش کردی	الْمَعَانِقَةُ	نچاقلا شفق
دراز ساختن	التَّطْوِيلُ	اوزون قیلیمق
درازی	الطُّولُ	اوزونلق
درایش	التَّأْثِيرُ	اثر ایتمک
در	الْبَابُ	ایشک وقاپو
در یوزه گر	السَّائِلُ	تلاچی
درد ناک	الْمَغْمُومُ	قایغولی آدم

دست راست	الْيَدُ الْيُمْنَى	اوڭ قول
دست چپ	الْيَدُ الْيُسْرَى	صول قول
دستکشی از مال	الْبَرَاءَةُ عَنِ الْمَالِ	مالدان بیزمک
دست	الْيَدُ	قول
دستوار	الْعَصَا	تایاق
دشبل	الْفَدْدُ	بیز
دشوار	الْعَسِيرُ	آغر
دشواری	الْعُسْرَةُ	آغرلق
دیوچه	الْعَلَقُ	قان اچه تورغان سلك
دهان	الْفَمُّ	آغز
فصل الراء		
رک بازو	عَرَفُ الْبَدَنِ	قول تاموری
رک دل	الْوَتَيْنِ	یوراک تاموری
رک جان	حَبْلُ الْوَرِيدِ	موین تاموری
رسیده	الْبَالِغُ	بلاغت که ایرشکان کشی
رسمان	الْمَسْدُ	جب اورمک
رشته	الْحَيْطُ	جب
رشکن	الْغَيُورُ	غیرتلی کشی
ریش کاو	صَاحِبُ الْخِيَالِ	یوقنی فکر قیلوب امر او تکار وچی

صو تاموری	عَرَقُ الْمَاءِ	رک آب
قان آلد رامش کشی	الْمَقْصُودُ	ر کمزده
ایر شمشک	الْوُصُولُ	رسیدن
صیقلان دان الوغراق کلنجک	ابْنُ الْعَرَسِ	راسو
دیگان حیوان	شَجَرَةُ الْعُودِ	راد بوی
عود آغاچی	السَّخَى	راد
جومارد کشی	الطَّرِيقُ الْغَيْرُ الْمَمْرُورِ	راه ناگذاشنی
برودن طویلغان یول	قَتَعَ الطَّرِيقَ	راه کشادن
یول آچمق	الْأَنْبِسُونُ	رازیانه رومی
انیس دیگان اولن	الشَّارِعُ الْأَعْظَمُ	راه شاه
طریق عامه والوغ یول	اللُّغْطَةُ	رایگان
بولدان تابلغان نرسه	مَا فِي الضَّمِيرِ	راز
کو کلده بولغان نرسه سردیولار	الرَّجُلُ الْمُسْتَشَارُ	رای زن
مشوره قیلنمش ایر	الْحَيَوَانُ الْمَرْكُوبُ	راه کستر
آطلانلش حیوان	الْحَدُّ	رخ
با ثاق	عَرَقُ الظَّهْرِ	رک پشت
آرقه تاموری	الْعَرَقُ	رک
تامور		

رنگ زدن	الفصد	قان آلدرمق
رنگ بیفروغ	اللون الغير المجلی	رونق سوز توس
رنگ	اللون	توس
رنگ سبز	اللون الاحضر	یاشل توس
رنگ بنفشه	اللون البنفسجی	میلاوشه توسی
رنگ زرد	اللون الاصفر	صاری توس
رنگ خداداد	اللون الطبیعی	خدا بیرگان توس برده بویاب اوزگار تلمگان
رنگ دود	اللون الدخانی	توتون توسلی
رنگ تیره	اللون المکدر	طونق توس
رخت	الفرس	آط
رند	اللفظ	سوز
رنج همه گیر	مرض العامه	بتن خلق غه جایلگان آورو
رنج مار بک	المرض الدقیق	نچکه آورو
رنج دندان	وجع الاسنان	تش آورو
رنج	المرض	آورو
رنج کشیدن	التوجع	آورماق
رنج شش	علة الریه	اوپکه آورو
رنج کاهش	داء السیل	جوئل آورو
رنجیر	السلسلة	چلبز

رنگ	الصبغ	بویا
روی اسنان ابر پوش شدن	اغتيام وجه السماء	كوك يوزينك بواوط برلن قاپلانوی
روغن	الدهن	مای
روغن دوائی	دهن الدوائی	داروغه یاری تورغان مای
روغن مصری	دهن البلسان	بلسان مای
روغن خوش	دهن السمسم	کیند روجیتن اورلوغینک مای
روزنامه	التقويم	کلیندار
روزه	الصوم	روزه
روززایش	يوم المولد	توغان کون
روز آرام	يوم التعطيل	بوش کون
روی زمین	وجه الارض	بیر بوزی
روی پرمویناک	وجه خرزاق	شادرا یوزلو
روباہ	الثعلب	تلکی
روخراشید	الوجه المخدوش	طرنالمش یوز
روی	الوجه	یوز
روباہ ماده	الثعلبة	آنا تولکی
روباہیچه	جرو الثعلب	تلکی بالاسی
روانیدن	النقل	کوچر مک
روستایی	الصحر اوی	صحرا ده تورغوچی قزاق هم بدوی دیرلر
روغن خوک	شحم الخنزير	دونگز مای

روز شنبه	يوم السبت	شنبه کون
روز هر مزد	يوم الخميس	پنجشنبه کون
روز گذشته	يوم الماضى	اوتکان کون
رزم	الجهاد	صوغش
روزنه	الکوة (المنفذ)	ترهزه
رزمگاه	المعركة	صوغش میدانی
روی	الوجه	یوز
روی	الصفير	جیز معدنی
روده	الامعاء	اچک باغرسق دیور لر
روپوش	الخمار	بورکانچک
روز	النهار	کونددر
رهر و	ابن السبيل	مسافر یول یروچی
رهانیدن	التخليص	قتقار مق
رهیدن	التخلص	قتامق
ریک	الرمل	قم
ریم گوش	وسخ الأذن	قلاق کری
ریغال	القدح	صاوت
ریگاسه	القنفذ	کرپه دیگان حیوان
ریک باریک	الرمل الرقيق	نچله یعنی واق قم

ریکزار	مَنْبَتُ الرَّمْلِ	قم اوسه وچغه تورغان پیر
ریش	الْمَحِيَّةُ	سقال
ریک روان	الرَّمْلُ الْجَارِي	صو کبی آفغوچی قم
ریزش خون	سِيلَانُ الدَّمِ	قان آغوی
ریسیدن	الْغَزْلُ	جب ارلمک
فصل الزاء		
زاد	الْحَرْ	آزاد کشی
زانوزدن	الْجَثْوُ	تیز چوکمک
زاید	الْمَوْلُودُ	توغمش
زادبوم	الْمَوْلُدُ	طوغان کون
زاده	الْوَلَدُ	بالا
زال	الْعَجُوزَةُ	قارچق
زاك	شَبَّ يَمَانِي	جفک بوی تورغان بر تاش
زبان	اللِّسَانُ	تل
زبرپوش	الْإِخْفَافُ	یورغان
زبان بره	لِسَانُ الْخِمَارِ	باقه یافراغی دیگان اولن
زخم	الْجُرْحُ	جراحت
زخم زبان	جَرْحُ اللِّسَانِ	تل جراحتی

زبان بر	قَطْعُ اللِّسَانِ	تل کيسماک
زر	الذَّهَبُ	آلتون
زرگر	الصَّبَاغُ	آلتونچی
زرسته	الذَّهَبُ النَّابِتُ	یردن اوسکان آلتون
زر سفید	الذَّهَبُ الْأَبْيَضُ	آق آلتون
زردک	الْجَزَرُ	هاوج سبزوات جمله سندن
زرد	الْعَلَقُ	سلك
زرنه زرد	الزَّرْنِخُ الْأَصْفَرُ	صاری ایزبز تاشی
زرد آب	الصَّدِيدُ	صاری صو
زرد ابناک	الصَّدِيدِي	صاری صولی
زرین رنگ	ذَهَبِيَّ اللَّوْنِ	آلتون تسلی
زشت	الرُّؤْيَةُ	کورمک
زشتی	الْقَبِيحُ	قباحت نر سه
زمستان	الْشِّتَاءُ	قش فصلی
زمینکن	حَافِرُ الْأَرْضِ	بیر قازوچی
زنوشوی	الزَّوْجَانِ	ایر برلن خاتون
زنهاریدن	الْحَذَرُ	صاقلانمق
زن درزی	الْحَيَاطَةُ	تگوچی خاتون

زن	الْمَرْأَةُ	خاتون
زن بیل	الزَّنبِيلُ	زن بیل صومقہ
زندہ	الْحَيُّ	ترک
زانو	الرُّكْبَةُ	تزا
زن پسر	مَنْكُوحَةُ الْإِبْنِ	اوغلنك خاتونی کیلن دیولار
زنجہ	وَجْعُ الْبَطْنِ	اوج آورو ی زخیر دیولار
زنك	الْجَلْجَلُ	کچکنہ قنغراو
زنج	عَقْدُ الشَّجَرِ	آغاچ ہونی
زنجك	الْمَرَأَةُ الْفَاحِشَةُ	یاوز اشلی خاتون
زور بازو	قُوَّةُ الْيَدِ	قول قوتی
زود	السَّرْعَةُ	تیزلك
زودنقد	صَاحِبُ الثَّرْوَةِ	دولت ایاسی
زورمند	الشُّجَاعُ	بہادر
زوالہ	الْعَجَبُ	قادر
زھرہ	الْمَرَارَةُ	اوت
زھاب	الْمَنْبَعُ	صو چغہ تورغان بیر چشمہ دیولار
زھار	الْعَوْرَةُ الْغَائِظَةُ	آل و آرت او طیری دیرلر
زہ	النُّطْفَةُ	منی صوی

زیرک	الذکی	اوتکن آدم
زیف	الذهب المغشوش	فاتشلی آلتون
زیر زمین	تحت الأرض	بیر آستی
فصل الزاء		
زاله	الطل	قراو
زخ	الذلول	سیال تنده ظاهر اولور
زرف	العمیق	تیرانلک و تیران نرسه
زرف چشم	العين العمیق	تیران و چوقر کوز
زنک بینی	المخاط	ماخقه
زنکه	دود الزرع	ایگن قورتی
زیوه	الزئبق	ترکمش
زرفی	تعقی الفكر	فکرگه چوماق و بیک فکر ایتمک
فصل السين		
سایه	الظل	کولاگه
سال	السنة	یل
ساو	الخراج	کافرلرنک بیرلرندن آلونه تورغان ایگن و مال
ساعتگر	صانع الساعة	ساعتچی
ساز و رخت	الاثواب الجميلة	کور کام کیملر

سارا	الْخَالِصُ	صافی نرسه
سبکخواب	خَفِيفُ النَّوْمِ	جیگل یقولی
سبک دست	خَفِيفُ الْيَدِ	جیگل قوللی
سبکی باد	الْأَنَسِيمُ	یمشاق جیل
ستایش	الْمَدْحُ	ماقتاو
ستیز	الْمُنَارَعَةُ	نزاع قیلشو
ستخوان	الْعَظْمُ	سیاک
ستاره	النَّجْمُ	یلدز
ستاغ	الْعَقِيمَةُ	بالا تابمی تورغان خاتون
ستره جراح	الْمَبْضَعُ	طنبیب لارنک جراحت کیسه تورغان پچاغی
سپید	الْبَيَاضُ	آق
سپید پا	الْمَحْجَلُ	آق آباق
سپیدی شامگاه	بَيَاضُ الْغُرُوبِ	آخشام یاقتمسی
سپید جسم	بَيَاضُ الْعَيْنِ	کوز آغی
سپید اب	الْأَسْفِدَاجُ	خاتونلار یوزلرینه یاغاتورغان آق بویاو
سپرز	الطَّحَالُ	طالاق
سپارش	التَّوْسِيَةُ	وصیت ایتمک
سپهسالار	رَئِيسُ الْجَيْشِ	عسکر باشی

سپتان	السُّوسِ	تاتلی تامور
سپوختن	الْأَخْرَاجُ	برنر سهنی چغارمق
سپید بالا	الصَّبْحُ الْكَاذِبُ	یالغان تاژ
سر	الرَّأْسُ	باش
ستاغ	الْمُهْرَةُ	طای
سر شکافتن	شَجَّ الرَّأْسِ	باش یارمق
سر شیرشی برده	لَبَنٌ مَسْلُوبٌ الرَّغْوَةُ	استی آلفغان سوت
سراچه	الْقَصْرُ الصَّغِيرُ	کچک سارای
سرآمد	الزُّبْدَةُ	قایماق و کوبک
سرماه	رَأْسُ الشَّهْرِ	آی باشی
سخش	الثَّوْبُ الْخَلْقُ	ایسکی کیم
سرخر	رَأْسُ الْحِمَارِ	ایشاک باشی
سرفه خشک	السُّعَالُ الْيَابِسُ	قری جوتل
سیر کردن	الْأَشْبَاعُ	طوبیدرمق
سرك	الْأَبْنُ	اوغل
سرگرفته	وَجَعُ الرَّأْسِ	باش آغریسی
سرمایه	رَأْسُ الْمَالِ	مال باشی (صوما)

سرما	الْبَرُودَةُ	صالقونلق
سرمه	الْكحلُ	سرمه معروف
سروش	الْمَلَكُ	فرشته
سرد	الْبَارِدُ	صالقونلق
سرداسه	السَّنْبَلَةُ	باشاق
سرجوش کنگلاب	طَفَّاحَةُ الْجَعَّةِ	آرپا صوینک کوبکی
سرخچه	الْحَصْبَةُ	قزاقی آوری
سپاه	الْجَيْشُ	عسکر
سرفای	الطَّبْلُ	سرنای دیگان اویون
سرون	الْعَجَزُ	اوجه سیاکسی
سرن	الزَّنْبَقُ	حوش ایسلی چچک
سربند کودک	قَلَنْسُوءُ الصَّبِيَّانِ	صبی باشینه کیوره تورغان بورک کبی نرسه
سرشکی	الدَّمُوعُ	کوز یاشی
سرپستان	حَلْمَةُ الثَّديِ	ایمچک باشی
سپلچه	الْخَفَشُ	کوز کوچراک اولق
سربشم	اللزاقُ	یابشترا تورغان فرسه
سپاری	الْعُرْوَةُ	توتقه
سراروی	الْقَيْفَالُ	باش تاموری

سرکشی	الاستنکافی	باش تارتو
سرای پادشاهی	بیت السلطان	پادشاه ایوی
سرپوش گر	صانع القلائیس	کلاپوشچی
سرول	الحقد	کینه
سرکش	صاحب الشوكة	الوغلق ایاسی آدم
سرو ترکستانی	رجل الجرّاد	چکرتکه آباغی دیگان اولن
سرو کوهی	شجرة الأبهل	آرطش آغاچی
سفت	الغليظ	قالون
سرنوشت	القدر	تقدیر
سفید کوفه	قريب البياض	آقلقغه یاقن (آفسول)
سپیل	الأرض	جیر
سقنقور	السقنقور	نیل دریاسی قرینده بولغان بریاوز جانور کبی
سقراط	السقراط	یونان حکیم لرندن بره حکیم نك اسمی
سکاچه	القنفذ العظيم	الوغ کرپی
سکنکور	عنب الثعلب	ات بوزمی
سک شکاری	كلب الصيد	آولی تورغان ات
سکالش	الوهم	وهم و سوسه

سنگ کج	الْجَصُّ	کرج تاشی
سنگم	الرَّفِيقُ	یولداش
سنگ ماهی	مَجَرُ الْحَوْتِ	بالق باشند اغی بر تاش
سماروغ	الْمِنتَارُ	کومبه و برانگی کبی نر سه لر
سمج روباہ	مَجَرُ الثَّعْلَبِ	قلکی ایاسی
سنگ دندان	الْنَابُ	آلباغی ایکی یاقداغی تش
سنگانه	الصَّعْوَةُ	صاری چپچق
سنگ	الحَجَرُ	تاش
سندقه	السَّلامُ	باصقچ
ساجن	تَرَكَ الْأَدَبِ	ادب سزلك
سلم	السَّبُورَةُ	بالا لارغه سبق ایراتله تورغان تافته
سنگ آهتر بار	حَجَرُ الْمُقْنَطِيسِ	تیمر تارتا تورغان تاش
سندره	وَلَدُ الزَّانَا	زنادان توغان بالا
سکاچه	الْكَابُوسُ	باصترلو
سینه	الصَّدْرُ	کوکراک
سنبه	الْمِثْقَبُ	بوراد
سناجق	الْلَوَاؤُ	علامت
سکه زدن	ضَرْبُ النَّقْشِ	درهم لرگه نقش صوقمق

سنگ احمر	الحجر الأحمر	قزل تاش
سنگ پشت	الصفدع	تاش باقه
سرو نك	الفتنة	فتنه
سندل	النعل	باشمق
سندلگر	النعال	باشماقچی
سنا	السنا	سنا مکی دار و ایتب اچرلر
سمانه	السقف	ابوتوباسی
سماری	السفينة	کیمه
سنار	الضحل	آز وصای صو
سوی مادر	جانب الأم	آنا طرفی
سورنجان	أصابع هرمس	بردار و ننگ اسمی اولن ذاتندن
سوزاك	حرقه البول	بول صاوتی یر طلب بولننگ آغوی
سوی پدر	جانب الأب	آتا طرفی
سمانی	قتيل الرعد	رعد تاوشنی اشتکانده لاک بولا ترغان قش
سوراخ بینی	ثقبه الأنف	بورن تیشکی
سونوخش	هماء أربعية	دوره کوندلر کیله تورغان بیز گاک
سوسمار	الضب	صوصار یا که کله یلان
سوخته	دود البر	بغض ای بتی

سو کند	الْيَمِينُ	آنط
سو کند ایسان	الْيَمِينُ الْكَاذِبَةُ	یا لغان غه آنط ایتو
سوزن	الْأَبْرَةُ	اینه
سمت باخترا	طَرَفُ الْمَغْرِبِ	قیاش باطش طرفی
سویش باصابون	الْغَسْلُ بِالصَّابُونِ	صابون برلن یوماق
سیمصد	ثَلَاثُمِائَةٍ	اوج یوز
سیم	الْفِضَّةُ	کمش
سه	الثَّلَاثُ	اوج
سیم رسته	الْفِضَّةُ الثَّابِتَةُ	اوسکوچی کمش یعنی بردن اوسکان
سیری ناپذیر	غَيْرُ قَابِلٍ الشَّيْبَعِ	تویونی قابل بولماغان آدم
سیمزده	ثَلَاثَةُ عَشَرَ	اون اوج
سیهگا سه	الشَّجَاعُ	صاران آدم
سیمهدل	خَبِيثُ الْقَلْبِ	قباحت و بوزوق کوکللی آدم
سیاه نامه	الْعَاصِ	گناهلی آدم
سیج	الزَّبِيبُ	قوری یوزم
سیلی	الضَّرْبُ	قولنی برسنی برسنه صوغو
سیمب	التَّفَاخُ	آلمه
سیمپاره	كِتَابُ الْأَبْجَدِ	ابجد کتابی

سیر	الشَّعْبُ	توقلق
سیر	الثُّومُ	صارمباق
سیم	الثَّالِثُ	اوچونچی
فصل الشین		
شاه افسر	الْكَلِيلُ الْمَلِكُ	بر اولن اسمیدر
شادنه	هَجْرُ الدَّمِ	قان تاشی یعنی قزل تاش
شاخ	الْغَصْنُ	بو تاق
شاشه	الْبَوْلُ	بول
شاشاریگذاک	الْبَوْلُ الْمُحَصَّى	تاشلی بول
شاباش	التَّحْسِينُ	آفرین دیمک
شاشه آور	الْمَبُولُ	بول کیتروچی
شانه سر	الْمُهْدَدُ	هد هد قشی
شغاره	السُّرْتَلَانُ	بور صقی
شاه تیر	جَائِزُ الْبَيْتِ	منجه آغاچی
شاه تره	بَقَّةُ الْمَلِكِ	قورچانغی آور وینه فائده لی بر اولن
شاه غرم	الرَّيْحَانُ	اسمیدر ریحان گلی
شانه	الْمُشْطُ	تاراق
شاماسه	الزَّفْتُ	صومالا
شانزده	سِتَّةُ عَشَرَ	اون آلتی

شاه	السُّلْطَانُ	پادشاه
شب	الَّيْلُ	کیچ
شتر	الْمَنْقَارُ	قش بوری
شتر	الْأَبْلُ	نیمه
شیر	شُعْلَةُ النَّارِ	اوط شعله سی
شیرنک	الْأَدْهَمُ	کیچ توسلی یعنی قاراتسلی
شیتاب	الْقَمَرُ	آی
شب تابان	الْلَّيْلَةُ الْمُضِيئَةُ	یاقتی کیچ
شب دلار	الْلَّيْلَةُ الطَّيْبَةُ	حوش کیچ یعنی کوئل آچه تورغان کیچ
شیره	الْخَفَاشُ	یارقنات
شینگاه	وَقْتُ الْعِشَاءِ	بسیم وقتی
شینم	الطَّلُ	چق
شتر مرغ	النُّعَامَةُ	نیمه قشی
شترنک	الشَّطْرَنْجُ	شطرنجی دیگان اویون
شاخسانه	الْتَهْدِيدُ	قورقتمق
شاشیدن	الْتَبَوُّلُ	بول اتمک

شخیل مار	قَرِيرُ الْحَيَّةِ	یلان صوزغروی
شربت فروش	بَائِعُ الشَّرَابِ	شربت صانوجی
شش کوشه	الْمَسَدَسُ	آلتی پچماقلی
ششدر	النَّرْدُ	کارنا
شش سو	جِهَاتُ السَّتِّ	آلتی طرفی اس آس آل آرت اوگ صول
شش انگشت	الْأَصَابِعُ السِّتَّةُ	آلتی بارماق
شفر	الْحَدَّةُ	اوتکنلک
شکم	الْبَطْنُ	قورصاق
شکوفه پرور	مُرَبِّ الْأَكَامِ	چچک لر تربیه قیلوچی
شکر	السُّكَّرُ	شکر
شکون	التَّفَالُ	ایز گولککه یوراو
شکستن	الْفَسْخُ	بوزمق
شکافتنی	مُمْكِنُ الشَّقِّ	یارو ممکن بولغان نرسه
شل کوسفند	فَخْذُ الْغَنَمِ	قوی بوطنی
شله	الْقِصَاصُ	معروف قصاص کشی اولترگان اوچون بولور
شلم	الْعَلَكُ	صاغز
شنکه	آلَةُ التَّنَاسُلِ	ایبراک علامتی

شالقان	الشَّاجِمُ	شمالخ
آلتی یوز	سِتَّمَاةٌ	شش صد
قلج	السَّيْفُ	شمشیر
اولتر و قاجی یعنی فان تو که تورغان قلج	سَيْفُ الْقَتْلِ	شمشیر خون آشام
اوپکه	الرَّيَّةُ	ششی
آلتی	السَّتَّةُ	شش
توق	الشُّبْعَانُ	شه
صانامق	الْعَدُّ	شمر دن
قلج باوی	حَبْلُ السَّيْفِ	شمشیر بند
صانالمش	الْمَعْدُودُ	شمرده
فورصاق قلی یعنی کوب آشاوچی	عَبْدُ الْبَطْنِ	شکم بنده
ات بالغی	الزَّجَرَةُ	شیم
ایمیر طمور ذاتند ان دوا او چون استعمال	الزَّنَجَبِيلُ	شنکلیل
قیلنور		
یازغانده قلم دن چقغان تاوش	صَرِيرُ الْقَلَمِ	شکله شنه
باشاق	السَّنْبَلَةُ	شنکله
یول کیسوچی او غری	قَاطِعُ الطَّرِيقِ	شنکول
بورچاق	البَقْلُ	شنک
صغر موگزی	قَرْنُ الْبَقَرِ	شنغ

قش بورنی برلن چوقمق	النُّقْرَةُ	شنید زدن
توچکرو	الْعَطْسَةُ	شنوشه
اشتوچی	السَّامِعُ	شنوا
قش بورنی	الْمُنْقَارُ	شنل
شورپا	الْمَرْقُ	شوروا
چوقراق	الْأَصَمُّ	شوا
قز فرداشنك ایری	زَوْجُ الْأَخْتِ	شوهر همشیره
صاگراولق	الْصَّمُّ	شوابی
آشقماق	الْعَجَلَةُ	شتاب
عنبر دیگان خوش ایسلی نرسه	الْعَنْبَرُ	شوپری
شهادت یازوی	كِتَابَةُ الشَّهَادَةِ	شهادت نامه
قارچغه	الْبَازِي	شهباز
آرسلان	الْأَسَدُ	شیر
بال	الْعَسَلُ	شهد
بصره بالی و بال صرهغه ایتلر	(الْتَرَنْجَمَنُ)	شیر خشت
مای آطلی تورغان کوبی	الْأَبْرِجُ - (الْمَخْضَةُ)	شیر زنه
قاتق و سز مه	الشِّيرَارُ	شیراز
مای آطلاماق	الْمَخْضُ	شیر زدن
سوت	الْلَبَنُ	شیر

شیر خواره	الْمُرْضَعَةُ	سوت ایمزوچی
شیر کوسفند	لَبَنُ الْغَنَمِ	قوی سوتی
شیره	دُهْنُ الْحَلِّ	کیندر مای
شیرین	الَّذِيذُ	طااطلی
شیاریدن	الْحَرْتِ	بیر صوقالاماق
شید	كَثِيرُ الشُّعَاعِ	بیک یاقطی نرسه
فصل الصاد		
صابون	الصَّابُونُ	صابون
صابونخانه	دَارُ صِنَاعَةِ الصَّابُونِ	صابون یاصی تورغان یورط
صدا	الصَّوْتُ	تاوش
صد	الْمَائَةُ	یوز
صداهای تیز	الْأَصْوَاتُ الْحَادَّةُ	اوتکن تاوش
صفة بازندگان	أَيُّوَانُ اللَّعَّابِينَ	اویونچی لار صارابی
صدوبیک	مِائَةٌ وَوَاحِدَةٌ	یوزده بر
صدودو	مِائَةٌ وَاثْنَانِ	یوزده ایکی
صدوسه	مِائَةٌ وَثَلَاثُ	یوزده اوچ
صدوچهار	مِائَةٌ وَارْبَعَةٌ	یوزده دوره
صدوپنج	مِائَةٌ وَخَمْسَةٌ	یوزده بش

صد و هفت	مِائَةٌ وَسَبْعَةٌ	یوزده بندی
صد و هشت	مِائَةٌ وَثَمَانِيَةٌ	یوزده سیکز
صد و نه	مِائَةٌ وَتِسْعَةٌ	یوزده توقز
صبع دل	الْقَلْبُ الصَّافِي	صافی کوئل
فصل العين	الْجِلْدُ الرَّقِيقُ	نچکه تیری
همیشا	الْمُضِلُّ	آزروچی آدم
عباش	سِتْرُ الْعَيْبِ	عیبنی ارتمک
عیدرا پوشیدن	الْعَفَقُ	صابصقان دیگان قش
عکعک	مَبَاعُ الْأَدْوِيَةِ	دارولار صانلاتورغان اورون
عقاقیر فروش	الْقُطْنُ	مامق
عطب	الرَّائِحَةُ الطَّيِّبَةُ	خوش ایس
عطسه عنبرین	ابْنُ الْعَمِّ	آتا برلن برتوغان قرداشنک اوغلی
عمزاده	الْعَقِيقُ	آخاق تاشی
عقیق	الْكَهْفُ	تاغ تیشکی مغاره هم دیولر
فصل الغین	الْبَطُّ	قاز
غار	الْكَبَشُ	تکه
غاز		
غوج		

غازی	الْمَرَأَةُ الزَّانِيَةُ	زناچی خاتون فحبه دیولر
غش	الْحَدَشُ	ترناق بران ترناماق
غدنگ	الْأَحْمَقُ	احمق کشی
غریب	الْعَنْبُ الْأَسْوَدُ	قاره یوزم
غلیوار	الْحِدَاةُ	تیلگان دیگان قش
غلث	الْغَلَطُ	یاغغلشلق
غلغل	صَبْحَةُ الطَّيْرِ	قش فچقروی
غضان	بَقِيَّةُ الطَّعَامِ	آشنک قالغانی
غوش	الْأَذُنُ	قلاق
غنچه	الْكُمُ	چچک
فصل الفاء		
فانوس	الْفَانُوسُ	فنار
قربه	السَّمِينُ	سیمز
فرزند نخستین	الْوَلَدُ الْكَبِيرُ	الوغ بالا
فرزنده بر فحیده	الْوَلَدُ الْعَاقُ	آتا و آناسونی رنجتوچی بالا
فرستاده بزرگ	الرَّسُولُ الْكَبِيرُ	الوغ ایلچی
فرحربا	مُزِيلُ الْكَيْفِ	کیفی یبروچی
فسان	الْمَسْنُ	قایراق تاشی

فرمودن	الْأَمْرُ	بیور مق
فند	الْكَاذِبُ	یا الغانچی
فتجا	الْتَلَجُ	قار
فن اختر شناسی	فَنُ عِلْمِ النُّجُومِ	یلدز علمنی بلد ره تورغان فن
فن راشگری	فَنُ الْمَوْسِيقِی	اویونلار فنی
فه	الْمَجْرِفَةُ	کیمه ایشکا کی
فه	الْأَثْلَغُ	سیله گانده تلی توتلا تورغان آدم
فوتنج	الْحَبَقُّ	یارپوز دیگان اولن
فرموك	الْكُبَّةُ	یون یومغاقی
فصل القاف		
قزیل	الْتَوْتُ	توت بر جیمش اسمی قاراقوراجیلا کی
قزله	الْعَفَقُ	صایصقان قوشی
قپودان دریا	أَمِيرُ الْبَحْرِ	دریا توروسی
قطر	الْهَاسُ	باقر
تفس	الْقَفْصُ	قش چیتلکی
قفاهیر	الْجَمِيلُ	کورکام
قلاقل	الرُّمَّانُ الْبَرِّي	یاپانی اناریمش
قلومس	أُذُنُ الدِّبِّ	آیوقلاغی دیگان اولن

قرار گیر	الْمُتَقَرِّرُ	قرار لانگوچی
قصاب	الذَّابِحُ	هیوان بوغازلاوچی
فصل الکافی		
کفشگری	القفاش	کوشچی
کاهواره	الْمُهْدُ	بیشک
کاردان	فَلَکُ کَوکَبِ الْعَطَارِدِ	عطارد یلدری تورا تورغان کوك
کاش	کَيْتَ	امید ایتمون شولای بولونی معناسند
کاعد باز	وَرَقُ الْقَمَارِ	اوین کاعزی
کافی	الْشَّقُّ	یارماق
کارخانه نمک	دَارُ عَمَلِ الْمِلْحِ	توزا شلنه تورغان یورط واورون
کاسه لیس	الْأَكُولُ	بیک آشودا حریص بولغان آدم
کاسه	الْمِشْرَبَةُ	صواچه تورغان صاوت
کاست	الْكَذِبُ	بالغانلامق
کاخ	الْقَصْرُ	صارای
کاج	الْأَحْوَلُ	برنر سه نی ایکی کوره تورغان قلی
کابین	مَهْرُ الْمَرَاةِ	کوز دیولر خاتون مهری
کاخه	الْمَطَرُ	یغمور
کاغنه	الزُّرُوجُ	آشاغانده اشتها آرتدرا تورغان چین

کاهو	الْخَسَّ	باشاچه ذاتلاردان بر یمش اسمی
کاهو کب	التَّفُّوطُ	تابوت
کار نامه	الرَّسْمُ	رسم
کارد	السَّكِينُ	پچاق
کور پشتی	الْمَحْدُوبُ	بوکری گور بون
کورژه سینه	الْبَزْحُ	کوکراک گور بونی
کارکن	الْعَامِلُ	اش قیلوچی
کار ساز	الْمَدْبِرُ	تدبیر قیلوچی و اش تزوچی
کاهل	الْكَسْلُ	یالقوا
کافتن	الْشَّقُّ	یار مق
کافته	الْمَشْقُوقُ	یار لمش فرسه
کفک	الرَّغْوَةُ	کوبک
کاه	التَّبَنَّةُ	صالام
کاهن	الْكَاهِنُ	کیلاچک اشدن خبر بیر وچی باغوچی
کام کار	صَاحِبُ الْأَقْبَالِ	اقبال و آبروی ایاسی
کبست	الْحَنْظَلُ	ابوجهل قاربوزی
کبوتر	الْحَمَامُ	کوگار چن
کبوتر کوهی	الْيَامَةُ	قر کوگار چنی
کتبخانه	دَارُ الْكُتُبِ	کتابلار قویغان اورون
کتان	الْكُتَانُ	جیتون

جیتون چچه تورغان اوردون	مَزْرَعَةُ الْكُتَانِ	کتانستان
جیتن توقماقلامق	دَقُّ الْكُتَانِ	کتان کوپیدن
نامور آدروی	عَرَقُ النِّسَاءِ	کچوک
تاز باشلی آدم	الْأَقْرَعُ	کچل
قورت آشامق	أَكْلُ الدُّودِ	کرم خواری
بوز	الْكَرْبَاسُ	کرباس
قباق	الْقَرَعُ	کدو
کیمرچک	الْغَضْرُوفُ	کرجن
صو صغری	الْبَقَرُ الْمَائِي	کرکدن
صاری چپچق	الصَّعْوَةُ	کرکک
تس	الْلَوْنُ	کرنک
قاره صاغز	الْقَبِيرُ	کزف
میمون	الْقَرْدُ	کیی
کیمه اوچون جیللی کون	شِرَاعُ السَّفِينَةِ	کرباس بادبان
قورا تورغان کیندر	الْمُسْتَعَامُ	کرد
الوغ کیمه	قَوْسٌ قَزَحٌ	کرکم
صالوات کوپری	الْغُرَابُ	کراکر
قارغه	الْأَبْقَعُ	کلاغ
آلا قارغه قزغون	الزَّغْفَرَانُ	کرسم
زعفران معلوم نرسه		

کستی	الْمُصَارَعَةُ	کره شمشک
کستی	الزَّنَارُ	زنار
کر	الْأَصَمُّ	صا کغراو چوقراق
کر دم	الْعَقْرَبُ	چایان
کر نه	الرَّقْعَةُ	یاماو
کستکر	الْمُصَارِعُ	کراشوچی
کشتت	الزَّرْعُ	ایگن
کشتیبان	خَازِنُ السَّفِينَةِ	کیمه قاراوچیلار و صانچیلار
کشه	الْخَطُّ	یازو
کشیکاه	مَرْسَى السَّفِينَةِ	کیمه توقتی تورغان اوردون
کفشکری	الْقَفَّاشُ	کوشچی
ککک	الْخَنْصَرُ	کچکنه بارمق
ککک	الْمَبْضَعُ	قان آلوچیلارننک یاراتورغان قرالی
ککک	وَجَعُ الْبَطْنِ	اوج آوردی
کلنک	الدَّيْكَ الْعَظِيمُ	الووغ اتج
کراج	فَلَقُ الْخُبْزِ	اتمک والچغی
کمخا	السُّنْدُسُ	آطلاس
کربخ	الْفِيلُ الْعَظِيمُ	الووغ فیل
کناره	السَّاهِلُ	طرفی وچیت
کناره	الْوَضَمُ	قصابلارننک ایت قویا تورغان نرسه سی

کمرست	جَبَلُ اللَّقْمِ الْحَمْسَتِ	یا قوت ناشی کبی یا التراوچی تاش
کمان	الْقَوْسُ	بیمه
کنست	مَعْبِدُ الْمَجُوسِ	مجوسلر عبادت خانه سی
کنده کار	الْحَفَّارُ	قازوچی
کوه	الْجَبَلُ	تاغ
کوزه	الْكُوزُ	چولمک
کوتاه نظر	الْغَافِلُ	فکر سز غافل آدم
کبوترخانه	قَفَسُ الْحَمَامِ	کوگار چن اباسی
کوبه	الْمَدَقَّةُ	طوقه ق
کبوتر بچه	فَرَخُ الْحَمَامِ	کوگار چن بالاسی
کنو	وَرَقُ الْخَبَارِ	کیندر اورلغی
کوشه چشم	مَوْقُ الْعَيْنِ	کوز پو چماغی
کواره	الْكُورَةُ	اومار تا
کور	الْأَعْمَى	صوقر
کویز	الْكَيْلُ	ایگن اولچی تورغان صاوت
کوبستن	دَوْسُ الْخَنْطَةِ	بغداینی حیوان برلن تابتماق
کوب	الصَّدْمَةُ	صوغشماق
کوپ	الْجَبَلُ	تاغ
کور مادر زاده	الْأَكْمَةُ	آنادان کوز سز توغان آدم
کور دل	عَدِيمُ الْبَصِيرَةِ	قلبی یوقلاب غافل اولان کشی

کوره	كَانُونُ الْحَدَادِ	تیمرچی اوچاغی
کوی	الشَّارِعُ الْأَعْظَمُ	الوغ یول
کوچه	السَّكَّةُ الصَّغِيرَةُ	کچک اورام
کوتوال	مُحَافِظُ الْقَلْعَةِ	کرپیچ صاقچسی
کوتاه	الْقَصِيرُ	قسقه
کلاپوش	الْفَلَنْسَوَةُ	بورک وکلاپوش
کلاک	الْمَوْجُ الْعَظِيمُ	الوغ تولقون
کلاع	الْأَبْقَعُ	آلاقارغه فوزغن
کیست	مَنْ	کم
کیک	إِنْسَانُ الْعَيْنِ	کوزنک کشی سی و بیکی
کیک	الْبَرْغُوتُ	برچه
کروغ	الْكَذِبُ	یالغان
کی چه وقت	إِلَى أَيِّ زَمَانٍ	قایو زمانغه قدر
کیوان	الزُّخْلُ	زخل یلدری
کودک	الطِّفْلُ	یاش بالا
کلید	الْمِفْتَاحُ	اچکیچ
کرم	الْحَزْنُ	قایغو
کران پشت	الْحِمَالُ	آرقه سیننه قویوب یوک تا شوچی

کرای	الرَّغْبَةُ	قزقمق
کرمی	غالبُ الحَرَارَةِ	اسسیلک غالب بولغان آدم
کر مابه	الْحَمَامُ	مونجه
کرفته	الْمَأْخُذُ	توتلمش واسیر قیلنمش
کربه	السَّنُورُ	ماچی
کریبان پیراهن	جَبِّبُ الْقَمِيصِ	کولمک یاقه سی
کرنب	الرَّئِبُ	کبسته
کرفتکی آفتاب	كُسُوفُ الشَّمْسِ	قیاش توتلوی
گریبان	الْبَاسِي	یغلاوچی
کرفتکی ماه	كُسُوفُ الْقَمَرِ	آی توتولوی
کرمگاه	وَقْتُ الظَّهِيرَةِ	کوننک اسیلک وقتی یعنی تش وقتی
گروهه	الْبِنْدَقَةُ	یومری تاش جدره کبی
کده	فَحْمُ النَّقَاشِ	نقش تشر وچیلرنک نقش تشره تورغان کومری
کرده	النَّمْرُقُ	یوز مندری
کزار	النَّوْمُ	اوبقو
کرده بان	الْمَبْصَرُ	کوزاتچی
کز	الزَّرَاعُ	آرشین
کران گوش	الْأَصَمُّ	صا کغراو
کرده پیادگان	الْعَسْكَرُ الرَّاجِلُ	جیاولی عسکر

کریخته	الْهَارِبُ	فاجوچی
کزارش	الْحَكَايَةُ	حکایت
کزاره نویش	الْمُتَرْجِمُونَ	سوزنی ترجمه قیلوچیلار
کشنی کردن	الْأَنْزِوَاءُ	آنا حیوان استنه آشمق
گفت کو	قِيلَ وَقَالَ	تورلیچه سوزلشو
کستردن	الْبَسْطُ	توشامک
گوز	الْمَقْمَعَةُ	تیمر چوقمار
کمره	الْمُضَلُّ	آزغون
کلنار	تَمْرَةُ الشَّوْكِ	تیگانک یمشی یعنی چچکی
گل قحبه	وَرْدُ الْفُجَارِ	فامشه کبی ایکی یوزلی گل
گله	الشَّكَايَةُ	شکایت قیلو
کله بان	الرَّاعِي	کتوچی
کلوله	الْكَبَّةُ	یومغاق
کلاجه	الْعَقَقُ	صایصقان
کمز	الْبَوْلُ	بول
کمانه	الظَّنُّ	گمان
کماشه	الْفَضَّةُ	کمش
گمان بد	سُوءُ الظَّنِّ	یاوز گمان

یوق بولمق	الْفَقْدُ	کم شدن
تلسز	الْأَخْرَسُ	کَنک
سیمال تنده بلنر	الثَّوْلُولُ	کندمه
بغداى چچمک	زَرْعُ الْحِنْطَةِ	کندم کشتن
کوگرت	الْكَبْرِيتُ	کندش
فلاق آلفه	الْشَنْقُ	کوشواره
سگلمش	الْمَهْضُومُ	گوارین
تيزاك ونجس	الْغَايِطُ	گوه
ايت تزلامق	إِمْلَاحُ اللَّحْمِ	کوشترانگسود کردن
فلاق	الْأَذُنُ	گوش
ايت	اللَّحْمُ	گوشت
هندستان چيکلاوکی	النَّارُجِيلُ	گوز هندی
وحشی صغر (بلان صغری)	الْبَقَرُ الْوَحْشِي	گوزن
بیشک	الْمَهْدُ	کودازه
مصر گلی	وَرْدُ الْمَصْرِ	گلگون
صاچ	الشَّعْرُ	کیس
پچن چابمق	حَصْدُ الْحَشِيشِ	گیاه درویدن
پچن صارای	ابْوَانُ الْحَشِيشِ	گیاه خانه

کیاهای آبی	النَّبَاتَاتُ الْمَائِيَّةُ	صوده بولا تورغان اولنلر
کیاه نورسته	النَّبَاتُ النَّامِيَّةُ الْاَنِیَّةُ	یانکی اوسکوچی اولن
گیاه	النَّبَاتُ	اولن
کهولی	الْمُبَادَلَةُ	آلوشماق یعنی برنرسه بیرب ایکنچی نرسه آلق
فصل اللام		
لب	الْشَّفَّةُ	ایرن
لتره	الْقُطْعَةُ	پاره و کیساک
لرزه	الدَّهْشَةُ	قالتراماق
لخامخ	الْمَهْزُولُ	آرق
لج	الْوَجْهُ	یوز
لکام	الْلُجَامُ	جوگان
لکام	غَيْرُ اَدِيبٍ	ادبسر
لکن	الطَّسْتُ	لگن
لهجه	اللُّغَةُ	لغت
لنک	الْسَّاقُ	بالقر
لنکی	الْعَرَجُ	آقساقلق
لوزینه	لوزینج	بادام حلواسی
لولی	عديم الحياء	ادبسر
لوزه	الْمَلَأَيْدُ	لذتلی نرسه

لوف	خَبَزُ الْفُرُودِ	بلان یا صد یغی فیل قلاغی دیگان اولن
لاخشه	الرَّغِيْدَةُ	سوتلی شور یا طقمچ
لابه	الْلَفْظُ	سوز
لابیدن	الْجَزَافُ	مرتبه سندن آرتوق لاف اورو
فصل الماء		
ما	نَحْنُ	بزلر
ماج	الْقَمَرُ	آی
ماکیسان	الدُّجَاةُ	تاوف
مازون	الْعَفْصُ	مازو تیری اوچون استعمال ایتلر
مادر	الْأُمُّ	آنا
مارنه	حَبَّةُ الْمَعَزِ	کجه صقالی
مادر بزرک	الْجَدَّةُ	ابی
مادر شوی	ام الزوج	ابرنگ آناسی (قاین آنا)
مادر اندر	الرَّابَةُ	اوگی آنا
ماهتاب	ضَوْءُ الْقَمَرِ	آینک یاقتسی
مالیز	الْعَلَقُ	سالمک
ماشوره	الْقَصْبُ الدَّقِيقُ	نچکه قامش
ماشوب	الْمَنْخَلُ	ایلاک
مانه	أَثَاتُ الْبَيْتِ	ای نرسه لری

میشین	الْمَسْكُ	حیوان تیربسی
رهنما	الْمُرْشِدُ	یول کورساتوچی
مردمک چشم	انْسانُ الْعَيْنِ	کوزنک بیگی
مردم گیاه	يَبْرُوحُ الصَّنَمِ	یوزتوبان باصوب توروچی آدم صورتنداکسی اولن
مرغ	الطَّيْرُ	قوش
مرغان آبی	الطُّيُورُ الْمَائِيَّةُ	صوقشلاری
مرغاب	الْأَوْزُ	اورداک
مرغاب خانکی	الْأَوْزُ الْأَهْلِي	ابو اورداکی
مرغاب دشنی	الْأَوْزُ الْبَرِّي	بیان اورداکی
مروارید	الدُّرُّ	انجو
مزه داشتن	الطَّعْمُ	تم
مژده رسان	الْمَبْشَرُ	سیونچ خبر بیروچی
مژه	الْهَدَبُ	کرپک
مس	النَّحَّاسُ	باقر
مکیدن	الْمَصُّ	سوت صورمق
مکین	الْمَمْصُوصُ	صور ولمش
مالخ	الْجَرَادُ	چکرتکه
من	أَنَا	مین

منش کردا	الْغُثَيَانُ	کوئل بولغانمق
منجك	الْوُثْبَةُ	سیکر مک
منبل	الْمُتَكَاْسِلُ	بالقار
موی مرغ	شَعْرُ الطَّيْرِ	قوش جونی
موتراش کردن	حَلَقُ الشَّعْرِ	صاج کتر مک
موی	الشَّعْرُ	جون ونک
موی چار پا	شَعْرُ النِّعَمِ	دوره آباقلی حیوان جونی
موش دشتی	الْبِرْبُوعُ	صحرا طچقانی (جمران)
موی دراز	الشَّعْرُ الطَّوِيلُ	اوزون صاج
موی کوتاه	الشَّعْرُ الْقَصِيرُ	فسقه صاج
موی زرد	الشَّعْرُ الْأَصْفَرُ	صاری صاج
موی سیاه	الشَّعْرُ الْأَسْوَدُ	قارا صاج
مور سیاه	النَّمْلَةُ السُّودَاءُ	قارا قرمسه
مور سرخ	النَّمْلَةُ الْحُمْرَاءُ	قزل قرمسه
موز با پروبال	الْمَوْقُ	قنادلو قرمسه
مویز	الزَّبِيبُ	قوری بوزم
موسیچه	الْوَرَقَاءُ	مصر کوکار چنی
موری زوب	كساخ الدواخن	تنن وقرم آرچوچی
مست شدن	السُّكْرُ	ایسر مک

سچقان	أَلْفَاءُ	موشی
ایسرتکچ صاتولا تورغان جیر	أَلْحَمَارَةُ	میخانه
سچقان بالاسی	وَلَدُ أَلْفَاءِ	موشیچه
ایسرتکچ صاتوچی	أَلْحَمَارُ	می فروش
قوناق	أَلْضِیفُ	مهمان
قوناق ابوی	بَيْتُ الضَّیْفِ	مهمان خانه
میراث آلو	أَخَذَ الْمِيرَاثَ	میراث گرفتن
سفرده توقتی تورغان اورو	أَلْمَرْحَلَةُ	مزالگاه
قداق	أَلْوَتْدُ	میخ
شیشه	أَلْفَارُورَةُ	مینا
آلما دان یا صالغان اچملک	نَبِيدُ التُّفَّاحِ	می سبب
میدان معروفی	أَلْمِیدَانُ	میدان
		فصل النون
اتمک	أَلْخَبْزُ	نان
پشمکان	غَيْرُ الْمَنْضُوجِ	ناپخته
اتما کچی	أَلْخَبَازُ	نان فروش
اسم	أَلْأَسْمُ	نام
برفوع ادیون قورالی قورای کبی	أَلْمَزْمَارُ	نای
زهره یلدزی	كَوْكَبُ الزُّهْرَةِ	ناهید

فاهار	الجامع	آج آدم
فاخدا	صاحب السفينة	کیمه ایاسی
نارنک	النارنج	نرج دیگان نرسه لیمون و پیلسن کبی
نامه نوشتن	كتابة الخط	خط یازماق ^{اولور}
نافه	السرة	کندک
ناودان	الميزاب	اولاق
تاو	مجرى الماء	صو آغا تورغان جیر
نای	القصب	قامش
ناکهان	الفجاءة	آنکسزدان و کینت دان کیلو
نخود	الخمصه	نوغط بورچاغی
ناخن	الظفر	ترناق
نرکس	الترجس	برچچک اسمی
نر	الرجولية	ایرلک
نرماده	الخنثى	ایرلک و خاتونلق علامتی بولغان آدم
نافی	ارض المكة	مکه یری
نرینه	آلة الرجولية	ایرلک علامتی و قورالی
نرج	السعر	بهاء و قیامت
ناژ	الصنوبر	چام آغاچی ناراط آغاچی بولسه کراک

نژاد	النَّسَبُ	نسل
نسرین	وَرْدُ الصِّينِي	مصرگلی دیگان کل
نسبیل	الشَّبَكَةُ	آولی تورغان آو
نشاندن	غَرَسُ الشَّجَرِ	آغاچ اوترتو
نشتکاتوب	مَرَكَبُ الْمَدْفَعِ	طوب آرباسی
نیشکر	قَصَبُ السُّكَّرِ	شیکر قامشی
نشیب	الْهَبُوطُ	توبین تشمک
نشان زخم	عَلَامَةُ الْجَرَحِ	جراحت علامتی
نغاک	وَلَدُ الزَّانَا	زنادان توغان بالا
نفرین زده	الْمَطْرُودُ	سورلمش
نفرین کردن	الطَّرْدُ	سرمک ولعنت اتمک
نقطه سیاه	الشَّامَةُ	میک اعضاده بلنور
نقد روان	النَّقْدُ الْمَرُوجُ	سودا گولر آراسنده معتبر آقچه
نه	الْمَسْعَةُ	توقز
نک	الْمَنْقَارُ	قش بورنی
نکران	الْكَاظِرُ	قار اوچی
نکین	الْفَصُّ	قاش
نمک	الْمِلْحُ	توز

نمکسود	اَلْمَلِيحُ	توزلی
نگار	اَلصَّلِيبُ	صنم
نمونه	اَلْأَنْمُوذَجُ	اورنک
نمونه کار	اَنْمُوذَجُ الصَّنَاعَةِ	اش اورنکی
نم	اَلطَّلُ	قراو
نوک قلم	رَأْسُ الْقَلَمِ	قلم باشی (اوچی)
نود	اَلتَّسْعُونَ	توقسان
نو	اَلْجَدِيدُ	یانکی
نوزده	تِسْعَةُ عَشْرَ	اون توقز
نوبهار	فَصْلُ الرَّبِيعِ	جاز فصلی
نورویک	أَحَدٌ وَتِسْعُونَ	توقسان بر
نوزاده	اَلْمَوْلُودُ الْجَدِيدُ	یانکی توغان بالا
نودودو	اِثْنَانِ وَتِسْعُونَ	توقسان ایکی
نوشنده	اَلشَّارِبُ	اچرچی
نوه	اَلْحَفِيدُ	نبیره بالانک بالاسی
نه صد	تِسْعِمِائَةٌ	توقز یوز
نهور	النَّظَرُ بِالْغَضَبِ	آچوهر لن قار او

بابا آتاتک یایسه آناتک آتاسی	الجد	نیا
قوت و بهادرلق	القوة	نیرو
عسکر	الجيش	نیساری
سنگو	الرمح	نیزه
بورچلی آدم	الغارم	نیشک
سحر علمی	السحر	نیرنج
حالنی عرض ایتو	العریضة	نیاز نامه
بو قچه	الغلاف	نیام
یارطی	النصف	نیم
ابذگو	الخیر	نیگو
کلاچک زمان	الزمان الاثنی	فصل الواو
آخشام وقتی	وقت المغرب	وقت آینده
بوروج	الدین	وام
فرسه قویب آتجه آلو	الرهن	وام باگرو
زمان آخری	آخر الزمان	واپسین
آچمق وفاش اتمک	الکشف	واکردن
بغداى باشاغی	سنبلة الخنطة	واس
لقب قوشام آت	اللقب	ورنام

درز	التَّحْصِيلُ	حاصل ایتو
درزش	تَحْصِيلُ الْمَلَكَةِ	بر نر سه که ملکه حاصل ایتو
وزغه	سَامِ اَبْرَص	کله بلان
ورنا	الشَّابُّ	مکت
وشتن	الرَّقْصُ	بیو و سیکرو
واف	الْعَنْدَلِيبُ	بلبل
فصل الماء		
هر نوت	الْمَكْرُ	مکرو حیلہ
هر دم روان	دَائِمُ الْمَشْيِ	همیشه جروچی
هر مزه	الْحَرَامُ	حرام
هر اهن خون	تَفَّتُ الدَّمُ	قان تکر مک
هزار	الْأَلْفُ	منک عدد
هزار	الْعَنْدَلِيبُ	بلبل
هزینه	الْخَزِينَةُ	ماللارنی صاقلاب تور ورغه قوی بلغان
هزوان	اللِّسَانُ	اورون
هش	الطِّينُ	تل
هشتمه	ثَمَانِيَةَ عَشَرَ	بالحق
هست	المَوْجُودُ	اون سیکز
		بار

هشت	الْثَّمَانِيَّةُ	سیکز
هوشیار	صَاحِبُ الْعَغْلِ	عقل ایاسی
هشتصد	ثَمَانِي مِائَةً	سیکزیوز
هفت	السَّبْعَةُ	یدی
هفده	سَبْعَةُ عَشَرَ	اون یدی
هفتاد	السَّبْعُونَ	یتمش
همیان	الْهَمِيَانُ	قابچق
همشکم	التَّوْمَانُ	ایکی ایکز بالا
همکیشان	الْمَلَّةُ	ملت
همدم	الرَّفِيقُ	یولداش
همرازی	مَحْرُمُ السِّرِّ	سرداش
همدم	الْكَاؤُسُ	شراب صاوتی
همنشین	الْجَلِيسُ	اولتورداش و مجلس داش
هم دست	الشَّرِيكُ	شریک
همسایه	الْجَارُ	کورشی
هنگام زاجی	وَقْتُ النِّفَاسِ	نفاس وقتی
هنگام زندگانی	وَقْتُ الْحَيَاةِ	ترکک وقتی
هنگام برکریزی	وَقْتُ تَنَاقُضِ الْأَوْرَاقِ	آغاچ یافراقلاری قیولا تورغان وقت

هنکام ماتم	وَقْتُ الْحَزَنِ	مسرت وقتی
هنوز	الدَّوَامُ	همیشه
هوای خوش	أَلْهَوُا الطَّيِّبُ	خوش و بخشی هوا
هوخ	بَيْتُ الْمُقَدَّسِ	معروف بیت مقدس
هودر	كَرْبُهُ الْمَنْظَرُ	قیاحت اشکی تسلی نورسز آدم
هوش	أَلْعَقْلُ	عقل
هیمه	أَلْحَطَبُ	اوتون
هیمه شکاف	شَاقُّ الْحَطَبِ	اوتون یاروچی
هیکل	الصُّورَةُ	صورت
هیمه بریدن	قَطْعُ الْحَطَبِ	اوتون کیسمک
هی	أَلْحَى	ترك
فصل اللام		
لاغر	أَلْمَهْزُولُ	آرق
لا	مَرْبِ الْوَلَدِ	بالا تربیه ایتوچی ایرکشی
لا	أَلْعَبْدُ	قل
لاشه	أَلْجَيْفَةُ	اولکسه
لابه	أَلْلَفْظُ	سوز

فصل الیاء

یافتن

الْوَجْدُ

تایمق

یاقوت سرخ

الْبَاقُوتُ الْأَحْمَرُ

قزل یاقوت

یاوه کردن

الضَّالَّةُ

یوغاتماق

ینخ

الْجَمْدُ

بوز

یکچشم

الْأَعْوَرُ

بر کوزلی هیوان و آدم

یلوه

السَّلَوَى

بد بلدق قشی

یوز

الْفَهْدُ

یولباروس

یک

الْوَاحِدُ

بر

یازده

احد عشر

اون بر

یوزه

الْخَاتَمُ

یوزک

یون

الْفُلُوسُ

باقر آقچه

یوش

الطَّالِبُ

استمک

یوک

الْغَلِيطُ

قالون و یوان

یوجه

الْقَطْرَةُ

تاچی

تم

شیخ الاسلام بن اسد الله حمید اللین ناشر تصحیحی ایله طبع ایدلدی

معالم شاکر جان الطاهری نیک آثار مطبوعه سی

- (۱) بدایۃ التعالیم نام مکمل الفبا ۲۰ تین
- (۲) قواعد التجوید (سؤال و جوابی) ۷ تین
- (۳) آبدست و نماز رساله سی ۷ تین
- (۴) مفتاح بدایۃ التعالیم - اصول صوتیه فی و بعض
قاعده لرنی بیان ایدچی رساله ۵ تین

اوشبو کتابلر شهر قزان نیک کتابچیلارنده هم
مؤلفک اوزنده ساتلماقدہ در